

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2994

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po praznike

Kategorična zahteva

Danes predi Evropi največja nevarnost od radikalizma. Radikalni so večinoma ljudje, ki so zagrenjeni, ki bi se radi uveljavili, se pa zaradi svojih defektov v normalnih razmerah ne morejo, ki so povsod propadli, pa nimajo ničesar več izgubiti; potne psihopati, ki želijo po izrednih doživljajih, po senzacijah in preobratih; ljudje, o katerih pravi nemški učejak, da »se njihov dan začne takrat, ko gre pamet spat«. Taki elementi uspevajo v časih nemira, gospodarskih stisk in obupa. Takšen čas je danes. Evropa, duhovno najbolj tvorna in plodoviti kontinent, odkoder se je kultura razširila po vsem svetu, mora danes zdržati naval radikalizma, ki se javlja v dveh pravicah. Imamo ekstrem boljševizma, ki z naravnost orjaškim podvigom hoče življenje posameznika in družbe postaviti na podlago najgolejšega, vsake religije in religiozne etike oropanega materialističnega kolektivismu. Na drugi strani se v naši sredi sami dviga strahotni nacionalni paganism, ki hoče politično življenje evropskih narodov zasnovati na brezobzirni borbi, prevladi močnejšega in nagonih plemenskega egoizma. Oba radikalizma se strinjata v tem, da tajita svobodo: eden zato, da ustvari prisilno enakost, drugi zato, da zagotovi oblast najmočnejšemu individuu, skupini, narodu.

Ekstremizem je Evropi, njeni kulturi in zgodovini bitno tuj. Tisti, ki se ob boljševizmu naslanjajo, češ da je nova luč z vzhoda, pozabljajo, da je z vzhoda zasvetila zapadu prava luč samo enkrat: ko so dospeli iz Judeje v Rim prvi blagovestniki krščanstva. Judeja pa je bila še v območju helensko-rimskega duha; kar je preje ali pozneje prihajalo iz daljnjejšega vzhoda, je bil kaos, groteskni mit, bolni blod, zanikanje in razruševanje ter ne red. Kar je danes tam trajno vrednega, urejenega in ustvarjajočega, je po večjem delu z zapada, s krščanskega evropskega kontinenta, vpliv njegovih tvorilnih sil, delavnosti in pravne čute. Azija je domovina despotije, Evropa je ustvarila demokracijo. Sovražniki demokracije v Evropi pa, naj pripadajo skrajni levi ali skrajni desnici, grede tako daleč, da hočejo ljudem vsiliti ne samo svoje politične zamisle in družabni red, ampak jim diktirajo celo to, kar je in mora biti po evropskih pojmihi izključno stvar vesti, svobodnega prepričanja, samoodločitve. Radikalni svobodomislci z leve in reakcionarji z desne ubijajo ljudem svojo misel s pestjo v glavo: eni komunisti, drugi fašizem. To je v temeljnem nasprotju z duhom Evrope, kjer si je krščanstvo postavilo svoje središče in odkoder so se njegovi moralni nauki zanesli po vsem svetu. Evropa je prva ustvarila veličasten praven red; na njenih tleh je vzniknil idealističen nazor o svetu na osnovi treznega razuma na eni in antimaterialističnega česa na drugi strani; na tej neravni podlagi je krščanstvo zgradilo svojo ogromno stavbo najvišjih duhovnih in moralnih vrednot, zasidrenih v nadnaravnem redu, ki je neporisljiv in večni. Iz njega se je rodila tudi demokracija, na njeni osnovi temeljni princip našega družabnega reda: trdna skupnost ob čim večji individualni svobodi. To je, kar je danes ogroženo tako po moskovskem boljševizmu kakor po pogansko-nacionalistični reakciji v Evropi sami.

Je pa še ena nevarnost: mamoniščna civilizacija Amerike; amerikanizacija, ki ni prižanesla niti proletarski Rusiji; popolna in izključna prevlada kapitala, stroja, interesa nad človekom in njegovimi najvišjimi duhovnimi potrebami; »kultura«, ki si je od prave kulture izposodila samo zunanje oblike. Vsi vemo, kakšna praznosta, gnoloba in brezmejna korupcija se skriva pod to »kulturo«, kakšna nepopisna socialna beda, kakšna brezsrčnost in nesramna eksploatacija. Evropa ima v svojih neukrotljivih osvajaških gonih veliko grehov na svoji vesti, toda nič manjši niso bili v vsaj njeni zgodovini njeni idealni podvigi, njene borbe za svobodo in človekovo dostojanstvo, njene žrtve za boljše bodočnost človeka in družbe: svojih kolonij ni samo izrabljala, ampak jih tudi prosvetila in kulturno dvignila. Amerikanizem je pa kulturno brezploden; tehniška še ni kultura srca in velikodušnost.

Te vrednote pa v Evropi še vedno živijo, še je živa njena krščanska tradicija in naravno višestvo njenih narodov. Treba je samo, da se Evropa združi. Le združena Evropa, ki ne bo samo branila in razširjala svoje kulture, ampak bo tudi politično solidarna, ki ne bo razdeljena po nepremostljivih nacionalnih nasprotjih, ki svojih moči ne bo trošila v medsebojnih borbah, ampak jih uporabljala za splošen dvig svojega gospodarstva, za čim večje poduhovljenje svoje religiozne in etične kulture, za praktično realizacijo svojih krščanskih nazorov o človeku in njega vrednosti v socialni organizaciji družbe — le taka Evropa bo kos razrušilnim silam, ki danes izpodkopljujejo njeno zgradbo. Dasi po svetovni vojni kljub očividni nujnosti take unifikacije evropskega kontinenta še nismo prišli skoro nič naprej, ampak celo stoji pred vrati možnost nove strahovite vojne, ki ne more pomeniti ničesar drugega kot popolno razdejavanje, vendar ne smemo omaloževati raznih znakov, ki bi ob dobri volji vseh evropskih narodov, predvsem pa vodilnih oseb državnega, cerkvenega in kulturnega življenja, vendarle mogli pomeniti realen korak k uspešni evropski solidarnosti. V tej tuči gledamo tudi sporazum,

Sporazum med Francijo, Italijo in Anglijo perfekten

Predložiti ga je treba samo še USA in Japonski - Ogromen pomen pogodbe za utrditev svetovnega miru - Anglija si je ohranila svojo premoč

Pariz, 2. marca. AA. Havas poroča, da je bil na podlagi razgovorov med francoskimi in angleškimi ministri, ki so bili dospeli v nedeljo dopoldne iz Rima, sredi ob 18.30 dosežen popoln sporazum med zunanjimi ministri in mornariškimi ministri Francije, Anglije in Italije. Pogodba bo zdaj predložena v ratifikacijo še ostalim interesiranim vladam, to je Ameriki in Japonski, nakar postane londonski sporazum med pet velesilami perfekten. Vsebinska sporazuma še ni znana.

Pariz, 2. febr. kk. Po sklepu mornariških dogovorov sta poslala Henderson in Briand nastopno skupno brzojavko Grandiju: »V najino radost Vam lahko sporočava, da sva se popolnoma sporazumela z Vami o dogovorih, o katerih smo govorili v Rimu in ki se tičejo mornariških neresenih vprašanj. Posebno priznavava prijaznost in pripravljenost za sporazum, ki jo je izkazala Italija ves čas pogajanj, posebno pa pri zadnji rimski debati, pri kateri se je Italija na tako lojalen način prizadevala, doseči zblizanje nazorov. Prepričana sva, da bo med zastopniki naših treh držav dosežen dogovor v veliki meri doprinesel k temu, da se pospeši konsolidacija mira na svetu. Naša odkritosrčna želja je, da ne opustimo ničesar, da ne bi izkoristili za to delo zaupne in prijateljske atmosfere, ki bo lahko nastala iz te pogodbe.«

Zastopnikom listov je izjavil Briand: »Ta po-

godba je rezultat in kronanje celega leta, polnega dela, ki se od londonske konference dalje ni prekinilo.«

Tehnične podrobnosti pogodbe se bodo objavile v treh do štirih dneh. Po končanih pogajanjih je priredil mornariški minister dine, katerega pa se Henderson radi utrjujejo in bolehnosti, kakor tudi Briand, nista udeležila. Angleška ministra sta danes opoldne odpotovala v London.

Listi proslavljajo pomen dogovora za razorožitev samo in za pomehanje francosko-italijanske napetosti. »Matine« piše, da so se tri države sporazumele za najvišjo mejo tonaže velikih bojnih ladij in njihovo oborožitev s 23.000 tonami proti nekaterim drednoughtom, ki so imeli doslej 35 tisoč ton. Pozvali bodo Japonsko in Združene države, da pristanejo na te maksimalne številke.

Pariz, 2. marca. kk. Francija, ki je na londonski konferenci označila svoje zahteve na okroglo 740.000 ton, se bo morala po ravnokar sklenjenem sporazumu v bodoče zadovoljiti s kvoto 630.000 ton. Italija, ki se ni odrekla svoji zahtevi po pariteti, temveč jo je odgodela samo do 1. 1936, se bo zadovoljila do tedaj s tonažo 480.000 do 500.000 ton, tako da bo imela Francija namesto prvotno zahtevane prednosti 240.000 ton samo prednost 150.000 ton. Anglija ima pri tej pogodbi dvojno korist:

redukcijo francoske in italijanske tonaže, ki ohranjuje standard dveh velesil, kakor ga zahteva angleška admiraliteta, dočim ni več vezana na varnostno klavzulo, predvideno v londonski pomorski pogodbi. Preko tega pa se ni samo posrežilo angleškimi posredovalcem znatno znižati francoske tonaže podmornic, temveč tudi tonažo velikih bojnih ladij s 70.000 tonami, katere sta imeli pravico zahtevati Francija in Italija na podlagi prejšnjih dogovorov, tako da tudi v tem oziru ostane premoč angleškega brodogradnje.

Pariz, 2. marca. AA. Ker podrobnosti pomorskega dogovora v Rimu niso še znane, se omejuje časopisje le na splošne komentarje. Listi pozdravljajo sporazum z Rimom. Pridržujejo si pa končno sodbo za sredo, ko bodo objavili njegovo vsebino. Listi izražajo upanje, da bodo rešena tudi druga sporna vprašanja med obema državama. Ko so angleški ministri odpotovali davi v London, jih je pozdravljala na postaji velika množica.

Rim, 2. marca. AA. Fašistično časopisje zelo ugodno komentira pomorski sporazum v Rimu. Pri tem objavlja prisrčno brzojavko, ki so jo poslali Henderson, Briand, Alexander in Dumont sredi Mussoliniju. V brzojavki so ministri obvestili Mussolinija, da so pogajanja srečno zaključili in da se mu zahvaljujejo za njegovo sodelovanje pri delu za konsolidacijo svetovnega miru.

Gospodarski položaj Nemčije

Leipzig, 2. marca. AA. Predsednik nemške narodne banke dr. Luther je sprejel o priliki otvoritve lipskega sejma novinarje in jim dal izjavo. V njej izkrajno prikazuje gospodarski položaj Nemčije. Nemčija ima pet milijonov brezposelnih. Zato nihče ne more trditi, da je Nemčija prebrodila svoj težki položaj. Z obnovo države je treba nadaljevati. Pri tem naj Nemčija uporabi vsa izkustva na polju finančnega sodelovanja. Onim, ki se boje inozemstva, je treba predočiti vse, kar sta doslej storila nemški narod in nemška država. Videli pa bodo tudi, da nemški valuti ne preti nobena nevarnost od zunaj, ker so sredstva nemške narodne banke tako obsejna, da se lahko ubrani vsake inflacije. Nemški narod res da tlačijo težka bremena, ki izhajajo iz Youngovega načrta po modifikaciji Dawesovih reparacij. Sedanje reparacijske dajatve niso samo za Nemčijo veliko breme, nego pomenijo veliko škodo za vse svet. Inozemski gospodarski strokovnjaki uvidevajo, da kva-

rijo reparacije gospodarska tržišča. To je najboljšo jamstvo za bodoče znižanje teh bremen. Vrh tega je treba Nemčijo rešiti kratkoročnih dolgov. Kajti baš ti kratkoročni dolgovi so zaslužili gospodarsko življenje Nemčije, zato jih je tudi inozemstvo tako rado dajalo. Nemčija potrebuje kapitalov dolgoročnih posojil, ki naj jo rešijo gospodarskega suženjstva, ki je sicer nevidno, zato pa tembolj nevarno. Nemčija se mora na inozemskih tržiščih ponovno uveljaviti in najeti taka dolgoročna posojila. Potem se bo videlo, da pomeni sodelovanje Nemčije velik napredek za vse.

Lipski sejem

Leipzig, 2. marca. AA. Včeraj je bila na slovesen način otvorjena velika lipska razstava. Otvoritve so se udeležili mnogi poslanci tujih držav. Razstavo je prvi dan obiskalo nad 100.000 ljudi. Razstavilo je 9017 trdk. Glavno obležje letošnje te sejske razstave je obče znižanje cen.

Anketa o krizi naše lesne trgovine

Belgrad, 3. marca. 1. Danes se je vršila anketa lesnih industrijcev, ki jo je sklical minister za gozdarstvo in rudarstvo ing. Serenez radi krize v lesni industriji. Vršila se je v dvorani belgradske industrijske zbornice. Konferenci so prisostvovali od Slovencev glavni tajnik zbornice TOI dr. Ivan Mohorič, tajnik zveze industrijcev Danilo Gorup, dr. Jože Bohinjec, ing. Anton Rudež, Viktor Lazar, industrijalec iz Ruš, Minister za šume in rube je ob 9 otvoril konferenco in imel važen nagovor, v katerem je izjavil:

»Povabil sem Vas na to konferenco, da bi slišali Vaše mišljenje o smernicah, ki jih bo vlada podvela, da se kriza v lesni industriji reši ali vsaj ublaži. Izrazite mi svoje misli in stavite pismene predloge, ki jih bo potem ministarstvo preučilo, iz njih deduciralo svoje zaključke in v soglasju s kraljevo vlado izposlovalo, kar je potrebno in možno. Vsem nam je znano, da smo v težki krizi v lesni industriji, ki sta jo povzročila svetovna gospodarska kriza, ki objemlje vsa področja poslovanja življenja in ponovni pojav Rusije na svetovnem trgu v obliki sovjetskega kolektivismu, da ne rečem komunizmu. Obča svetovna kriza je nastala radi hiperprodukcije človeških potrebščin, ki ji je naravna posledica padec kupne moči kmetskega prebivalstva. Naravna posledica tega je hiperprodukcija vseh industrijskih produktov. To neugodno razmerje med proizvodnjo in potrošnjo se čuti tudi na lesnem trgu. Sovjetski načrt pijaletke smatramo za zelo resnega. Sovjeti so hoteli načrt izvesti in sicer z neverjetno organizacijo. Mislim, da je današnja konkurenca, ki jo občutimo na zapadu in jugu Evrope, šele začetek velikega in načelnega boja v svetovnem gospodarskem življenju. Današnji načrt s sovjetskim eksportom se niti ne bi tako občutil in ne bi tako nevaren, če bi se ne bil pojavil ravno v času

sklenjen te dni med Londonom. Parizom in Rimom in moramo one, kateri mu iz svoje lastne zle želje prorokujejo kratko življenje ali pa ga skušajo podcenjevati, šteti med one elemente, ki smo jih uvodoma označili kot manj-vredne, kot škodljive urejene človeške družbe in sovrainike krščanske kulture. Poglavaj katoliške Cerkve, ki slejkoprej vse dogodke motri z najvišjega vidika, ki je obsodil boljševiško brezboštvo in novo nacionalistično poganstvo, ta sporazum toplo pozdravlja. Naj bi se vse države Evrope medseboj tesno združile, ustvarile obvezen skupen političen in gospodarski forum in se tudi duhovno pootile, da bi naš kontinent odolcel vsem nekulturnim silam in da bi z njega zopet zasvetila luč vsemu svetu.

depresije, kakršne svetovno gospodarstvo še nikdar ni doživelo. Oziraje se na to, moramo priznati resno nevarnost za bodočnost. Če namreč odpade v sovjetski industrijski produkciji vsaka sled kapitala, je to dejstvo, ki čisto vpliva na svetovne cene industrijskih produktov. Temu nasproti imamo pri kapitalističnem gospodarskem sistemu kot glavni odgovorni moment individualno iniciativo in individualni interes. Ustvariti moramo obsežno in smotreno organizacijo, ki bi bila zmogljiva vzdržati konkurenčni boj. Našo lesno industrijo moramo postaviti kot organizirano celoto. Kraljeva vlada bo skušala temu parirati. Dala bo vse ugodnosti, ki jih sicer daje sovjetska vlada. Gospodarstvo naše države ne sme zaostati, ker bi se s tem naša država sama climirala iz svetovnega mednarodnega trga.«

Po govoru ministra Sereneza so konferenco pozdravili predsednik zagrebške zbornice dr. Deutsch, zastopnik delavskih zbornic dr. Topalović in drugi. Generalni direktor Aleksander Soher je poročal o političnem stanju jugoslovanskega gozdnega gospodarstva. Direktor »Croatie« Emil Sever, je poročal o stanju lesne industrije z dolgoročnimi pogodbami in njenimi proizvodnimi stroški. Dr. Dante je govoril o izvajanju dolgoročnih pogodb. Dr. Despić je govoril o pojavu sušice in njenih posledic. Otto Heinrich o stanju produkcije in trgovine z železniškimi pragi.

Zadnji je podal spomenico odseka za lesno industrijo Zveze slovenskih industrijcev, zvezni tajnik Danilo Gorup. Spomenica je vsebovala splošno odobravanje. Na koncu referata je v imenu Zveze slovenskih industrijcev stavil predlog, ki naj bi ga ministarstvo sprejelo.

1. Da se sečnja v državnih gozdovih omeji, v zasebnih pa strožje nadzira. 2. Da se za koloniste v južni Srbiji zgradijo lesene hišice, ki v vsakem oziru odgovarjajo, in se tako otvori lesni industriji domači trg. 3. Da se takoj ukinejo predpisi glede izvoza bolnega, neobdelanega lesa na škodo zdravega, obdelanega lesa. 4. Da novo uvedeni vagoni, ki se je uveljavil v dravski banovini, ne obremenjujejo po nepotrebnem industrije. Za izvedbo novega cestnega programa naj se najamejo dolgoročna posojila. 5. Da se ukine 2 odstotna banovinska taksa na sečnjo lesa po hlohidi.

Nato je minister zaključil dopoldansko zborovanje. Popoldne ob 4 se je nadaljevalo. Govorili so dr. Dorbešić o lesni industriji v Gorskem kotaru, Maks Avsec je govoril o vprašanju agrarne reforme gozdnih posestov. V obširno debato so posegli dr. Topalović, dr. Paramina, Mauthner in Gjurajević. Predsednik je po končani debati zaključil današnjo sejo, ki se jutri dopoldne nadaljuje.

Poljski list o našem kralju

Varšava, 2. marca. AA. »Kotik poljske« pri naša uvodni članek pod naslovom »Jugoslavija — plod slovanske zavesti«. Novi režim služi, pravi list, v Jugoslaviji narodnemu edinstvu in v ta namen je bil tudi ustvarjen. Ideja narodnega edinstva zavzema vedno močnejše korenine v slovanskem svetu. Pot kraljevskega para v Zagreb je največjega pomena. Po smrti hrvatskega kralja Svačića, ki je bil pred 800 leti pri Gvozdju premagal od madžarskega kralja Kolomana, Hrvati niso imeli vladarja svoje krvi. Zato so z navdušenjem pozdravili vnuka Karadjordja, ki je kri njihove krvi. Velikega dela zedinjenja jugoslovanskih plemen ni izvedel samo kralj Aleksander, temveč vse jugoslovanski narod pod njegovim vodstvom. Radi tega je kralj Aleksander ena najznamenitejših osebnosti Evrope. Boril se je v dveh balkanskih in v svetovni vojni. O priliki tragičnega umika preko Albanije ni niti trenutek zapustil svoje vojske. Ko je 1. 1920 pretila državi propast je kralj Aleksander vzel vso oblast v svoje roke. Delo v zadnjih letih pod kraljevim vodstvom je prava in vzorna slika edinstva slovanskih plemen.

Pomen zagrebškega obiska

Pariz, 2. marca. AA. Ugledna revija »Les Annales« priobčuje članek publicista Néanla, ki se bavi z odjeki bivanja Nj. Vel. kralja in kraljice v Zagrebu. Pisev ugotavlja, da je skoro vse svetovno časopisje priznalo pomen teh zgodovinskih dogodkov. Odneve je bil viden tudi v Franciji, kjer se je bila razvila kampanja za revizijo teritorialnih določb v mirovnih pogodbah. Francoska javnost je po sijajnih manifestacijah, ki jih je Zagreb izkazal na vsakem koraku svojemu kralju in kraljici, ponovno doznala, kako smešne so vse fraze, ki se jih poslužujejo revizionisti o Jugoslaviji. Zato je bivanje kralja in kraljice v Zagrebu postalo važen dogodek za evropsko politiko in za ojačanje mira, a revizionistična kampanja je doživela občutljiv udarec.

Hranilne vloge v Jugoslaviji nad 13 milj. Din

Belgrad, 2. marca. AA. Na podlagi podatkov Društva bank in Zveze jugoslovanskih hranilnic je preučila Narodna banka stanje hranilnih vlog na dan 31. decembra 1930 v naših denarnih zavodih izvenših žiro-račune Narodne banke, čekovni račun Poštne hranilnice in vloge pri malih zadrugah. Dobila je število 13.58 milijard dinarjev. V primeri s stanjem dne 31. decembra 1929, ko je ta vsota znašala 11.79 milijarde, je bil torej lani presežek 2.09 milijarde. Toda ta presežek ni točen. Pri stanju 1. 1929 niso vštete vloge na tekoči račun, ki je tedaj znašal 0.6 milijarde. Nekatero banke v prvi vrsti slovenske, niso bile namreč pravčasno poslale potrebnih podatkov. Tako se torej presežek rektificira na 1.49 milijardo dinarjev.

Imenovanja

Belgrad, 2. marca. AA. S sklepom prometnega ministra in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta je postavljen inž. S. Subić v I/7 v Ljubljani za šefa tamkašnje sekcije.

Odlikovanja

Belgrad, 2. marca. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za pravosodje je odlikovan z redom sv. Save 3. stopnje dr. Leo Mastnak, apelacijski sodnik v Ljubljani.

Dunajska vremenska napoved. Znenkrat hitro zboljšanje vremena, posebno v južnih Alpah — temperaturami večinoma pod ničlo. V splošnem pa bo nestalna vreme trajalo dalje.

Italijanski tisk o okrožnici jugoslovanskih škofov

Rim, 2. febr. Okrožnica jugoslovanskih škofov, ki opozarja vernike na krivice, ki se gode v Jugoslovani v Italiji v verskem oziru, je zbudila tu ogromno pozornost. Fašistični tisk se seveda nad okrožnico, ki pomeni najslavnejšo obsodbo nekulturnih metod fašističnega režima, zelo ogrožuje. »Giornale d'Italia« piše:

Okrožnica jugoslovanskega episkopata, ki je glasom poročila bila poslana vsemu katoliškemu kleru v Jugoslaviji, gotovo nima predhodnice v zgodovini katoliške cerkve in političnih ter nacionalnih borb. Ona je nepopisna žalitev veličanstva katoliške cerkve, ki se meša v nevarno agitacijo, katera se začenja pri norih programih političnih pustolovščin in konča pri najbolj zločinških atentatih, kakor to vsak dan dokazuje krvava kronika meje, ob kateri živijo ravno katoliški narodi. Okrožnica je obenem nov in značilen dokument sredstev, katerih se poslužuje srbska protitalijanska agitacija, ki, potvarjajoč najbolj elementarne resnice z namenom, da ustvari umetno duševno razpoloženje, nadaljuje delo vznemirjanja vzdolž italijanske meje ter tako ustvarja v Evropi opasno

središče duhovnega in političnega nemira. Okrožnica jugoslovanskega katoliškega episkopata se ne more označiti drugače kakor kot akt premišljene provokacije in brezumnega ekscesa strasti najvišje duhovniške avtoritete — kot provokacija vseh evropskih politikov, ki so odgovorni za mir.

S takim potvarjanjem žalostne resnice, da fašizem odjemlje katoliškim Slovincem in Hrvatim v Primorju njihove najelementarnejše verske pravice, in podtikanjem, kakor da se jugoslovanski katoliški episkopat meša v politiko, skuša fašistični režim oslabil pomen in učinek znamenite okrožnice škofov, ki ves kulturni svet opozarja na nekulturno in nekrščansko postopanje, ki si ga dovoljuje fašizem napram katoliškim Slovincem in Hrvatim.

»Tribuna« se zgraža: »Ja je nadškof dr. Bauer, trdeč, da so hrvaški in slovenski duhovniki in učitelji Julijske pokrajine preganjani, ljudstvu pa da je onemogočena raba materinskega jezika v šoli in cerkvi odredil, da se po vseh katoliških cerkvah v Jugoslaviji 19. marca moli za preganjanje Hrvatov in Slovincov. List opozarja, da je papež

Pij XI. preteklo leto po vsem svetu pozval katoliške duhovnike, da za preganjanje v Rusiji molijo na dan sv. Jožefa. »Tribuna« je nerazumljivo, da se fašistična Italija postavlja v isto vrsto v sovjetsko Rusijo. Vsi fašistični listi naglašajo, da je okrožnica jugoslovanskih škofov »nečuvstvo izživljanje«. Namesto da bi pobijali navedbe, ki so v tej spomenici, nekateri fašistični listi prinašajo članke, v katerih ponavljajo incident v kapucinskem samostanu v Ajdovščini, ki ga je objavil »Popolo di Trieste«. V tem članku se zahteva, da se preostala hrvaška in slovenska duhovščina v Julijski Krajini takoj izmenja z italijansko. »Popolo di Trieste« do neke meje opravičuje nova preganjanja in trdi, da je nastopil skrajni čas, da se v Julijski Krajini za vodno odstranijo slovenski duhovniki in sicer tako, da se ne samo odločno nastopi proti nižjim duhovnikom, marveč tudi proti tistim, ki stojijo na čelu cerkvene hierarhije.

Iz tega članka se najbolje vidi, kako fašistični tisk navedbe okrožnice jugoslovanskih škofov nehoti potrjuje, ko zahteva, da naj se slovenska duhovščina še bolj preganja in docela odstrani.

Franc. posojilo Madjarski

Budimpešta, 3. marca. k. Konzorcij francoskih velebank je dal madjarskim državnim železnicam na razpolago kredit 30 milj. frankov. Ker se to ni moglo zgoditi brez vednosti in pristanka Quai d'Orsay, se pripisuje temu posojilu tudi političen pomen. Madjarske državne železnice bodo porabile to posojilo za investicije.

7000 Istranov v Zagrebu

Zagreb, 2. marca. Včeraj dopoldne se je vršila glavna skupščina prosvetnega in podpornega društva »Istra«, s katere je bila poslana pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju. Po otvoritvi je predsednik dr. Ražem pozdravil v svojem govoru vse istrske organizacije v državi in vse, ki so se udeležili skupščine. Iz poročila tajnika Temeljčaja je razvidno, da živi v Zagrebu 7000 tisoč primorskih beguncov. Pri izvolitvi nove uprave je bil ponovno izvoljen za predsednika dr. Ivan Ražem. Na predlog enega izmed udeležencev je bila soglasno sprejeta tudi resolucija, v kateri se izrekla nadškofu dr. Bauerju in episkopatu zahvala za poslanico, ki sta jo izdala v obrambo našega jezika in Primorja.

Povodnji, plazovi in viharji

Berlin, 2. marca. AA. Zaradi silne zime je v raznih krajih Srednje in Severne Evrope promet zelo trpel. Na Danskem je obstalo na cestah na tisoče avtov, ki ne morejo naprej. V več mestih so povodnji.

V dolini Formazza v italijanskih Alpah je lavina zasula 6 železniških delavcev, ki so popravljali progo. V Buchensteinu na Tirolskem je snežni plaz ubil dva delavca in 12 ranil.

Tudi v francoskih Alpah so divjali silni viharji, in napravili mnogo škode. Kraj Chamonit je odrezan od ostalega sveta.

Sava narasla

Zagreb, 2. marca. Z. Radi velikega deževja, so vode, ki prihajajo iz Slovenije, pričele naraščati. Sava je danes narasla za 2,70 m nad normalo. Nevarnosti sicer še ni. Toda ta bi nastala, če bi vodni nivo dosegel 3 m. Na Savi je stalna služba, radi obrambe poplave.

Poceni avtomobili

Zagreb, 2. marca. Z. Zagrebški velesejem je po vzorcu drugih evropskih mest otvoril borzo za rabljene avtomobile. Avtomobil se dobi za 5000 Din.

Bencin se poceni

London, 2. marca. AA. Uradno razglasajo, da bo z jutrišnjim dnem znižana cena bencina za 2 penija pri galoni.

Auto-razstava

Berlin, 2. marca. AA. Včeraj je bila zaključena druga mednarodna razstava avtomobilov. Čeprav je gospodarsko stanje slabo, jo je obiskalo nad 350.000 ljudi. Promet je prekorstil 32 milijonov mark.

Avtomobilska nesreča

Gothenburg, 2. marca. AA. Tu se je potopil avto, ki je vozil preko zamrznjenega jezera. Ker je bila ledena skorja pretanka, se je udrla. Pri tem je utonila neka gospa s tremi otroci, ki so bili v avtu.

Belgrajske vesti

Belgrad, 2. marca. AA. Zveza mlinarjev je intervenirala pri finančnem ministru, da bi se ji dovolila ista stopnja za vse mlinске pridelke pri davku na poslovni promet.

Belgrad, 2. marca. AA. Prometno ministstvo je pristalo na to, da se tarif za izvoz ječmena in pol žrjo zmesane pšenice, ki je v veljavi od dne 1. decembra 1930, podaljša do konca junija t. l. Prav tako je podaljšana do konca istega meseca veljavnost tarifa za izvoz turšice.

Belgrad, 2. marca. Z. Včeraj se je vršila na Dunaju konferenca zastopnikov jugoslovanskih tovarnarjev umetnih gnojil, ki ji je bil namen sklenitev sporazuma za delo in propagando za čim večje zainteresiranje za uporabo teh gnojil v Jugoslaviji. Konferenca se je vršila na Dunaju zato, da so se udeležili tudi tuji zastopniki, ki so bili nedavno na slični konferenci v Jugoslaviji. Pogajanja se bodo v kratkem nadaljevala in pa končala.

Belgrad, 2. marca. Z. Trgovinsko ministstvo je odobrilo ustanovitev jugoslovansko-danske trgovinske zbornice v Rotterdamu.

Poskus z rastlinsko hrano

Ljubljana, 2. marca.

Gospa Zemljanova in g. direktor Jug sta v ponedeljek povabila lepo število res odličnih gostov na večerjo v »Mladikov«, pripravljeno samo iz rastlinskih jedil po načelih moderne prehrane in navodilih slavnih zdravnikov Bircher-Bennerja in drugih. V gosteh so bili med drugimi dvorna dama g. Tavčarjeva, podbanova soproga g. Pirkmajerjeva, gospa Pucova, mnogo drugih odličnih ljubljanskih dam, zdravnic in več zdravnikov, nekaj med njimi tudi »vegetarijancev«, t. j. zagovornikov rastlinske hrane. Zelenjadni jedilnik:

1. Surova mešanica: (redkev z oljem, surova zelena in koleraba banane s smetano majonezo, jabolka s korenjem, orehi in limonin sokom, por, zelje). — 2. Pesna juha: (iz kuhane in surove pese). — 3. Špinačni kipek, korenje pire. — 4. Ohrovtovi zrezki in mešana solata. — 5. Jabolčna pita. — Sadno-zelenjavna pijača (iz jabolka, pomaranče, limon, pese in radenske vode).

Poskusna večerja je uspešna: to vam je bil prvi trinajsti vegetarijancev. »Dobro!« »Se boljše!« »Izvrstno!« je šlo od ust do ust gostov. Strokovnjaki so motrili predvsem nenavadno pijačo, ki vam pusti v ustih okus točno po svojih sestavinah (jabolka, pomaranče, limona in pesa), s posebnim poudarkom na zadnjem.

Gospa Zemljanova je na koncu razložila namen večerje. Z njo je hotela dati pobudo, da bi se tudi slovenska kuharica pričela zanimati za rastlinsko hrano, ki je po mnenju zdravnikov bolj zdrava kakor mesna. Dvorna dama g. Tavčarjeva je čestitala g. Zemljanovi na tako lepem uspehu in poudarila, da so tudi ženske prav navdušene za novo kuhinjo. Navzočne gospe so vsaj za hip podvomile, ali gospa res tolmači njihovo mnenje; v resnici bi one res imele nič proti rastlinski prehrani, ko bi ne bila tako komplicirana in bi ne dala toliko dela. Zato ne bo lahko zrevolucionirati dosedanje kuhinjske tradicije, ako zadene pri odločujočem in edino kompetentnem spolu nova prehrana na takšen odpor. Lansko jesen so švicarski živinorejci vprav navajali na dr. Bennerja, ko je pričel uyajati rastlinsko hrano; proti pesni pijači se bodo pri nas oglašili še viničarji. Toda vsak začetek je težak.

Seja Zveze jugoslov. mest

Belgrad, 2. marca. I. Danes se je vršila seja poslovnega odbora Zveze jugoslovanskih mest. Predsedoval je dr. Srkulj. Od slovenskih mest so bili navzoči: za Maribor župan dr. Juvan in podžupan dr. Lipold, za Ljubljano župan dr. Puc in podžupan profesor Jarec. Zastopana so bila vsa mesta, ki so članice zveze. Razpravljalo se je o načrtu novega zakona o mestnih občinah. Vlada je poseben načrt izdelala že l. 1929 in ga poslala vsem mestnim občinam v proučevanje. Vse občine so izrekle k načrtu svoje pripombe, ki so zbrane v obširni spomenici. Novi pačrt se od prejšnjega znatno razlikuje.

Nato je sledila debata. Govorniki so se zavzemali za to, da se obdrži stari načrt. Prihodnji kongres bo koncem maja. Njegov program je že določen. Razpravljalo se bo o novem načrtu gradbenega zakona, o možnosti sodelovanja mestnih hranilnic in o morebitni ustanovitvi Zveze mestnih hranilnic.

Belgrad, 2. marca. I. Mariborski župan dr. Juvan je uporabil priložnost bivanja ob konferenci Zveze mest v Belgradu in se zainteresiral za vprašanja mariborske občine. Sprejet je bil od merodajnih ministrov. Z uspehom je interveniral za zgraditev mariborske carinarnice in mariborske pošte iz kaldrminskega fonda.

Kontrola konz. zadrug

Belgrad, 2. marca. AA. Predsedstvo belgrajske trgovske zbornice je poslalo vlogo, v kateri javlja, da nabavljalne in konsumne zadruge ne prodajajo blaga samo svojim članom. Na to vlogo je finančno ministstvo razposlalo 28. februarja okrožnico finančnim direktorjem, v kateri daje navodila za kontrolo in ugotovitev, ali nabavljalne in konsumne zadruge kršijo predpise, in je izdalo nalog direktorjem, da zahtevajo od vseh zadrug te vrste na podlagi zakona obenem z bilanco preteklega leta tudi podatke o številu zadrugarjev in potrdilo, da prodajajo samo zadrugarjem. Če te zadruge ne bi prodajale blaga samo svojim zadrugarjem, jih bodo direktorje obdavčile z družbenim davkom na podlagi čl. 77 in 78 zakona o neposrednih davkih. Direktorje bodo v vsakem sumljivem primeru pregledale knjige zadrug, zlasti popis zadrugarjev in število oseb, ki se jim blago prodaja. Ta pregled je obvezen za direktorje v vsakem primeru. V smislu zakona se bo vršil pregled tako zaradi reda, kakor tudi na prijavo zasebnikov.

Posojila pri drž. hipotek. banki

Belgrad, 2. marca. AA. Glede prijave posojil pri Državni hipotekarni banki se vsem zainteresiranim tole uradno sporoča: Od 15. marca do 15. maja t. l. bo sprejemala Državna hipotekarna banka prošnje privatnih oseb za dolgoročno posojila pod temi pogoji: 1. najvišja vsota sme znašati 500.000 dinarjev; 2. prosilec ne sme imeti še od prej dolgoročno posojila pri isti banki; 3. objekti, ki so obremenjeni s kratkoročnimi posojili, smejo dobiti dolgoročno posojilo pod pogojem, da se od novega posojila vračajo menična kratkoročna posojila; 4. glede na možno zadolžitev pri Privilegirani agrarni banki ne bodo mogle dobiti posojila one osebe, za katere pride v poštev čl. 11, točka 11 zakona o PAB in člen 2 pravilnika o poslovanju PAB. Prav tako ne morejo dobiti posojila vodne zadruge. (Iz tajništva Državne hipotekarne banke.)

Proti tihotapstvu

Belgrad, 2. marca. AA. Na pritožbo uprave državnih monopolov, da so državne oblasti prepočasne pri zasledovanju in kaznovanju tihotapskih prestopkov, je poslal davčni oddelek finančnega ministristva vsem podrejenim organom, direktorjem in inspektoratom okrožnico, v kateri jih poziva, da te prestopke čim hitreje preiščejo in kaznujejo, če pa je zaplenitev ostala brez uspeha, da takoj predložijo negativni zapisniki o zaplenitvi finančni direkciji v nadaljnje poslovanje. Samo tako bo mogoče priti tihotapstvu do živega.

Američani v Jugoslaviji

Dubrovnik, 2. marca. Z. Danes je prispel iz Benetk v Dubrovnik velik luksuzni parnik »Express« od Francov z 400 ameriški turisti. Ameriški izletniki so si sli ogledat mesto in njega znamenitosti v več skupinah. Mnogi so se na avtomobilno oblačno, precej solžno. Temperatura zmrzna, noči čeni nad prirodnimi lepotami. Pritoževali so se, da jim je za Dubrovnik določen tako kratak čas bivanja. V Benetkah so imeli več časa. V Dubrovniku niso imeli toliko časa, da bi si vse ogledali. Iz Dubrovnika so nadaljevali svojo pot proti Kotorju in Atenam.

Poročilo Pr. Agrarne banke

Belgrad, 2. marca. AA. Predsednik P. A. B. Marković je dal tole izjavo o celokupnem delu banke od ustanovitve pa do danes:

P. A. B. je začela svoje delo v času jako hudih razmer v poljedelstvu. Stremela je, za tem, da podpre poedince in organizacije v vseh krajih naše države ter jim omogoči uspešno delo. To delo je bilo oteženo radi pomanjkanja zakona o zemljiških knjigah. Njena administracija je imela v preteklem roku 170.000 sprejetih in 213.000 ekspe-diranih dopisov. V tem roku je sprejela 19.000 prošanj za hipotekarna posojila. Banka je dozdaj, to je do vključno 27. februarja, rešila 17.220 hipotekarnih posojil v znesku 516 milijonov dinarjev, 171 meničnih posojil v znesku 3 milj. dinarjev ter 67060 zadrugnih posojil za 3379 zadrug v znesku 237 milijonov dinarjev, skupno torej za 757 in pol milijona dinarjev. Politika banke glede podeljevanja hipotekarnih posojil je šla v smeri odobravitve malih posojil, ker so jih bila mala gospodarstva najbolj potrebna, zakaž ona ne morejo kakor velika in največja gospodarstva dobiti posojil od velikih solidnih ustanov. Povprečno so ta posojila znašala 16.500 do 47.000 Din. v različnih krajih različno. Maksimum je bil v donavski banovini, minimum v vrbaski. Na 1 ha zemlje je prišlo 2300 do 4200 Din minimum v vrbaski banovini, maksimum v primorski. Odobritev znaša procentualno do vrednosti zemlje 15,5 do 25,5%. Naslednja statistika najbolje ilustrira rezultate akcije banke v toku njenega poslovanja:

Fašistična nasilja v južnem Tirolu

Bolcan, 2. marca. Z. Včeraj je bil aretiran p. Adalbrich Arnold iz benediktinske opatije Gries pri Bolcanu. Par dni prej je bil aretiran klerik Josip Rottensteiner, teolog v velikem semenišču Brixenskem. Njegova aretacija je v zvezi z Arnoldovo. Pri njem so napravili hišno preiskavo. Razlog njegove aretacije ni znan. Med prebivalstvom vlada radi aretacije teh dveh duhovnikov veliko razburjenje.

Prijeti atentatorji

Trst, 2. marca. AA. Fašistični listi poročajo, da so napadalci, ki so 30. novembra preteklega leta streljali na italijanske carinike pri Gorici in enega med njimi ubili, prijeti.

Nemški fašisti se ne vrnejo v parlament

Berlin, 3. marca. kk. Na skupni seji odbora stranke nemških nacionalev in narodnih socialistov v nedeljo se je sklenilo, da bosta stranki tudi še nadalje izostali iz parlamenta, dasi je sam Hindenburg nujno apeliral na nemške nacionalce, naj se vrnejo v državni zbor. Kljub temu radikalnemu protivladnemu stališču Hugenberg pa je Brüningov kabinet zadosti trden za najvažnejša parlamentarna dela, kakor so proračun in Osthilfe.

Curtius odpotoval na Dunaj

Berlin, 2. marca. AA. Zunanji minister Curtius je odpotoval nocoj v uradne posete na Dunaj. Avstrijsko časopisje objavlja zelo priščne pozdravne članke in izražajo željo, naj bi se vezi med obema sorodnima državama še bolj utrdile.

Diktatura v Peru u

Buenos Aires, 2. marca. AA. Da se prepreči državljanska vojna, je peruvjsko vojno brodoge zahtevalo, naj vodi provizorično vlado Cerro in uvede vojaško diktaturo.

Kongres slovanskih pedagogov

Varšava, 2. marca. AA. Delegacija Zveze slovanskih pedagogov je včeraj obiskala jugoslovanskega poslanika Branka Lazarevića in ga prosila, naj prevzame pokroviteljstvo kongresa slovanskih pedagogov, ki se začne 1. julija in bo trajal od 1. do 3. v Varšavi, od 5. do 7. pa v Vilni. Poslanik Lazarević je častno ponudbo sprejel.

Nesrečen zakon princa Umbertoa

Pariz, 2. marca. kk. Pariški salonski list »Aux Ecoules« poroča iz Rima: Med 27 letnim italijanskim prestolonaslednikom Umbertoom in njegovo 2 leti mlajšo soprogo, belgijsko princesinjo Marijo Jožefo je po enoletnem zakonu že prišlo do resnega spora. Prestolonaslednik je odpotoval iz Rima ter se dvorja v Rimu in v Bruslju še prizadevala, da dosežeta pri papežu razveljavljenje poroke. Musolini pa je proti temu z vso svojo silo. Govori se, da gre za srčno zadevo prestolonaslednika z neko drugo damo.

175 oseb zastrupljenih

Budimpešta, 2. marca. AA. Tu je ob 175 oseb, ki so jedli shodole, veliki trgovini. Lastnika lokala so aretirali.

Katoliški labouristi vrgli prosv. ministra

London, 2. marca. kk. Angleški prosvetni minister sir Charles Trevelyan je danes odstopil nenadoma, tako da so bili celo njegovi lastni prijatelji presenečeni. Kralj je imenoval za novega prosvetnega ministra dosedanjega poštnega ministra Leesa Smitha in za poštanskega ministra majorja Attelea, tajnika lancasterske vojvodine. Odstop sir Trevellyana je bil povzročen po katoliških člankih delarske stranke, ki so pomagali, da je parlament odklonil njegov načrt prosvetnega zakona, ki je bil naperjen proti zasebnim katoliškim šolam.

Četrta stranka v Angliji

London, 2. marca. kk. Ustanovitveni manifest nove stranke sira Oswalda Mosleya se obrača na vse, ki hočejo preprečiti, da ne bi bila Velika Britanija degradirana do države tretjega reda. Nova stranka zahteva popolno reformo parlamenta, ki se je iz govorniške dvorane spremenil v navadno delavnico. Stranka pobija svobodno trgovino, ki izpostavlja angleško industrijo v domovini tujim dumpingom in depresijam denarnega gospodarstva, pa tudi konservativni program zaščitne carine prinaša dobiček samo podjetniku na stroške delavca in konsumenta. Nova stranka bo že pri prihodnjih volitvah poletni lahko poslala v boj 400 poslanskih kandidatov.

Zenska volilna pravica na Japonskem

Tokio, 2. marca. AA. Japonski parlament je sprejel zakonski načrt, ki uvaža žensko volilno pravico pri vseh občinskih volitvah. Vprašanje pa je, ali bo ta zakonski načrt potrdil senat, ki je že pri drugi priliki zavzel napram podobnemu zakonskemu načrtu odklonilno stališče.

Zopet strupena megla

Bruselj, 2. marca. AA. Nad Tilleurjem in Sclessinom, južno od Mütticha, se je pojavila v soboto strupena megla. Po uradnih podatkih še ni znano, kako je megla nastala. Do večera so prepe-ljali 30 oseb z znaki zastrupljenja v bolnišnice. Nekaj bolnikov se bori s smrtjo.

»Do X«

Lizbona, 2. marca. AA. Po poročilu iz Las Palmasa je odpotoval kapetan nemškega veleletala »Do X« Christiansen v Friedrichshafen, kjer se bo z vodstvom trd. Dornier domeni o nadaljnjem poletu tega letala. Na letalu bodo sredi tega tedna končali vsa popravila, tako, da za nadaljevanje poleta ne bo več tehnične zapreke. Odlet preko Oceana zavisí samo še od vremena. Letalo bo odplulo po vsej priliki še v prvi polovici t. m.

Požar v gledališču

Newyork, 2. marca. kk. V Mexico City je po končani predstavi nastal požar v gledališču »Principal«, ki je povzročil celiko paniko med gledalci. Mnogo žensk in otrok je bilo poškodanih. To gledališče je najstarejše mehiškansko gledališče, zgrajeno l. 1752. Ognji je nastal po končani predstavi, ko so spuščali železno zagrinjalo, pri čemer je nastal kratek stik. Gledališče je popolnoma zgorelo.

Gospodarska in soc. slika Slovenije

Iz poročila Delavske zbornice za Slovenijo

Ljubljana, 2. marca.

Pravkar je izšlo poročilo Delavske zbornice za Slovenijo za l. 1929 in 1930. Kakor vsa prejšnja poročila zbornice prinaša tudi to poročilo važne podatke o stanju našega gospodarstva in delavstva. Poročilo je kakor prejšnja uredil tajnik zbornice g. Filip Uratnik.

Prvi del poročila obsega aktualne gospodarske in socialne probleme. Uvodna študija k temu poročilu je razprava: Racionalizacija in delavstvo. Letni dohodek v Ameriki znaša 3113 Din, v Jugoslaviji pa 345 Din. Delavstvo je proti brezposelnosti, izvirajoči iz racionalizacije, in zahteva, naj se podpro oni industrijski delavci, ki so postali radi racionalizacije brezposelni, in sicer iz posebnega davka na večji dohodek. Delavstvo naj se zaposli takoj pri zaslinih delih. V svrhu podpiranja racionalizacije obratov naj se osnujejo za vsako banovino odbori za pospeševanje racionalizacije, ki naj delajo v zvezi z racionalizacijskimi instituti. Zelo važna je tudi kontrola storitve. O stanju brezposelnosti v Sloveniji ugotavlja poročilo, da je eksaktno štetje nemogoče. Poročilo prinaša številne podatke o naših javnih borzah dela, in sicer predvsem o posredovanju dela, nadalje o podpiranju brezposelnih in o dajanju cenjenih posojil za zidanje delavskih hiš. Studija Ivana Laha, šefa statističnega urada OUZD »Naše gospodarstvo v luči statistike OUZD« ugotavlja, da je število zavarovanih delavcev kazalo v prvi polovici normalen razvoj, v drugi polovici leta pa je kriza posegla v naše gospodarstvo in je članstvo padlo. Celotna letna zavarovana mezda je narasla od 1929 na 1930 od 726 na 775 milijonov Din. Tudi povprečna dnevna zavarovana mezda je narasla od 25,74 na 26,54 Din, zamirivo pa je, da je bilo naraščanje v drugi polovici l. 1930 znatno manjše kakor preje in je doseglo komaj četrtino svoje prvotne vrednosti.

O razvojnih možnostih naše železne industrije je podal referat g. Vinko Vrankar, iz katerega je posebno poudariti podatke o tovarnah v Kragujevcu, Kraljevu in Kruševcu, v katerih bi se moglo zaposliti v bodočih letih posebno veliko število kovinarjev iz naših krajev. Iz razprave o našem rudarstvu je posneti, da je v l. 1927-1928 in 1929 lepo napredovalo in je produkcija v l. 1929 bila rekordno visoka. Spomladi 1930 pa je nastala v rudarski industriji težka kriza, katero je v prvi vrsti smatrati za reakcijo na nenormalno visoko produkcijo l. 1929. Stalež delavstva se je od junija 1929 do junija 1930 znižal za 1100 delavcev. Glede ponavljanja kriz je poročilo mnenja, da je treba storiti vse, da bo odjem v rudnikih stalnejši in da se izločijo vse nepotrebne

fluktuacije, kajti država je pri največjem rudniku področja zbornice naročila januarja 1930 83.000 ton premoga, februarja 73.000, marca 49.000, aprila 29.000, maja pa nič. Poročilo vsebuje tudi grafične slike o produkciji in prodaji premoga, o izplačanih mezdah v premogovnikih, o obremenitvi premoga z delavskimi mezdami in številu šiltoev na mesec. Glede redukcije rudarjev in pravilnika bratovskih skladnic pravi poročilo, da so rudarski interesi odklonili one točke novega osnutka, ki govorijo o popolni spojitvi bratovskih skladnic s splošnim zavarovanjem. Kar se tiče delavcev in nameščenec, vežejo to odklonitev z rezervo, da pridejo členi, ki govorijo o čuvanju članskih pravic in zakona o splošnem zavarovanju, doslovno v pravilnik o bratovskih skladnicah. Studija o industriji bombaža prinaša podatke o obsegu te industrije in razvoju te industrijske panoge v luči carinske statistike. Nadalje o položaju delavstva, kjer se poročilo razumljivo sprašuje v očigled dokaj nizkim mezdami, kakšen del zaslužkov bombažne industrije se porabi za delavske plače. Izgledi za domačo tkalno obrt so razmeroma dobri. V odstavku Nerazumljive carinske postavke navaja poročilo dva primera neopravičeno visoke carinske zaščite, to je za sladkor in za pivo. Ta dva primera kažeta, kako se ustvarjajo umetno tako visoki dohodki, da je mogoče dajati tako velike množine naših poljedelskih pridelkov, napojenih z znojem 16 urnega dela.

Davčna obremenitev delavcev

Obdavčenje delavcev in privatnih ter javnih nameščenecv neprestano raste. L. 1929 je znašal davek na vse vrste uslužbencev 47,3 milijone Din, l. 1926 pa 26,3 milijonov Din, l. 1922 pa samo 10,4 milijone Din. Nihče se ne pritožuje tako opravičeno čez previsoke davke kakor delavci in nameščenci. Od l. 1912 do 1928 se je davčna obremenitev zvišala za 7,8 milijona Din, davek od mezd in plač pa za 15,9 milijonov Din. Kmečka posest je bila pred vojno približno enako obremenjena kakor sedaj. Novi zakon l. 1929 pa je to obremenitev zmanjšal. Trgovina, obrt in industrija je dala isti davčni dones, hišni posestniki pa so obremenjeni še vedno znatno manj kot pred vojno. »Taka davčna politika pač ne računa pravilno z dejstvom, da so veliki zaslužki v veliki meri sad tujega dela, ki imajo že sami na sebi značaj od javnosti za javne svrhe zbranih sredstev. Na te zaslužke uporabljati isto merilo kakor na mezde in plače delavcev in nameščenecv je skrajno krivično, še krivičnejše pa so doklade s padajočo davčno stopnjo, kakor je kuluk.«

Življenje

V »Nedelje, l. III. je izšel skromen članek, ki nam slika nadnaravno lepoto duše pokoj. profesorja dr. Milana Suflyaya, ki je pred kratkim — kakor smo poročali — postal žrtev atentata.

Njegov sošolec piše: »Ko sem prišel ob neki priliki k njemu v pripristo stanovanje, je bil v javnem življenju že znan delavec, vsestransko izobražen človek, učenjak. Vse mi je bilo, da sva kot tovariša zopet skupaj. (Spominjala sva se tovarišev, ki so danes v javnem življenju, vsak v svojem poklicu, toda redkokoli se sestajamo, da celo izgubili so se nekateri in ne vemo, kje so.) — Bilo je vse prijateljsko, prisrčno. Pred odhodom sem se nasmešnil ter mu rekel: »Milan, ali kaj moliš? Učenjak si, veleučen in velemočen gospod, toda pozabil si morda na Stvarnika nebes in zemlje?«

Ostal je miren, v nekaj trenutkih se je zbral in mi rekel: »Pojdi z menoj! Iz sprejemnice me je popeljal v svojo spalnico, odprl vrata in z roko pokazal v kotiček spalnice. V tem kotičku je bil velik križ in pred njim klečalnik. Pri tem pogledu sem bil iznenaden. Pristopil sem bližje, toda glej, na klečalniku je bila premišljevalna knjiga! Z nasmeškom mi je rekel: »Kaj pa misliš, da sem pogan?« Tu iščem tolažbe in pomoči za svojo dušo.«

»Dragi, vedel sem, da si plemenit, vendar vesel sem, da si mi odkril svojo plemenitost.« Najprisrčnejše sva se razšla.

Najin tovariš, po poklicu zdravnik je težko zbolel. Pozval me je, da uredim z njim zadeve njegove vesti. Ob tej priliki sem našel pri njem tudi pokojnega Milana. Oba sva bila vesela, da se zopet vidiva. Bolni tovariš pa je ob moji prisotnosti slisal od Milana tolažilne in bodrilne besede: »Glavno je, da urediš vest v spovedi in se izročiš v božje roke...«

Odlična gospa je izjavila pred svojimi znanci, da je videla pokojnega tri dni pred smrtjo v cerkvi oo. jezuitov, ko se je spovedal.

Pokojni je torej živel življenje, ki ga svet ne pozna, zato bo živel vekomaj.

Bog mu bodi milostljiv.

Belokranjski Metuzalem - jih je potegnil

Semič, 1. marca.

Kdo in koga? »Stoletni« starček Metličane. Malo je manjkalo, pa bi ga bili Metličani odklopili s kolajno ne vem kakšnega reda, ker jo je srečno prirnil do »stolega« leta.

Baš sem bil v Metliki, pa mi je nekdoz pripovedoval o njem: »Kaj ga se nisi videl? Star je, zelo star, vendar še zelo dobro ohranjen. Pravi, da kosti na nogah še čuti, meso in kite pa so mu popolnoma odrovenele.« Medtem pa pride po cesti star mož, sam Jožef Ivce, ki je za svojih »stole« let še dokaj strumno korakal. S svetlim sploščenim sem gledal moža, kajti vse svoje življenje še nisem videl 100 let starega človeka.

In morda bi mož še danes užival svojo slavo. Pa kaj! Te preklicane kršne buke v semiskem župnišču govore čisto drugače. Stopil sem k semiskem g. župniku, da bi mu čestital, ker ima v fari tako starega človeka. Pa mi je g. župnik smehljaje pokazal kršno knjigo, ki kaže, da je bil Jožef Ivce rojen leta 1851, ne pa 1831.

Morda bo šel mož še enkrat v Bosno. In če se bo vrnil zopet čez 20 let v svojo domovino, takrat bo pa semiški Metuzalem v ročnici zaslužil pozornost Metličke.

Vabimo na misiion!

Vabimo na misiion, ki bo v Ljubljani v dnevih od 14. do 25. marca 1931.

Spored misiiona v Ljubljani v vseh župnih cerkvah je naslednji:

V soboto (11. marca): ob 8 zvečer litanije z blagoslovom, nato »Pridi Sv. Duha« in uvodni misijski govor.

Ob nedeljah (15. in 22. marca) in praznikih (19. in 25. marca) bo zjutraj in dopoldne služba božja z misijskimi govori kakor po navadi; popoldne v vseh župnih cerkvah ob 4 sv. križev pot, nato misijski govor; zvečer ob 8 litanije z blagoslovom, nato misijski govor.

Ob delavnikih: ob 5 zjutraj tih sv. maša, ob 6 misijski govor, nato sv. maša z blagoslovom. Zvečer ob 6 sv. križev pot, ob 8 litanije z blagoslovom, nato misijski govor.

V stolnici bodo ob delavnikih tudi popoldne ob 4 misijski govori in litanije.

Po večernem govoru bo vsak dan zazvonil misijski zvon in vabil k molitvi za srečen izid misiiona.

Sklep misiiona bo na praznik Marijinega oznanjenja ob 4 popoldne.

K obilni udeležbi vabijo ljubljanski župniki. Vabila bodo zaupniki(-ce) prinesli v vsako družino.

Poklic služkinj

Ljubljana, 2. marca.

Včeraj popoldne se je vršilo predavanje gđ. Anice Lebarjeve, učiteljice, o poklicu služkinje. Predavanje je kot nalašč odgovarjalo današnjim stanovskim težnjam tega najbolj pozabljenega sloja, služkinje. Izmed jedrovitih misli predavateljice naj omenimo samo največje: vsakemu človeku je Bog dodelil poklice, človek pa je družabno bitje in neizogibno vezan na sočloveka. Zato mu je dal Bog tudi sredstva, zmognosti, da si uravna pravilno razmerje med seboj in sočlovekom, med seboj in med svojimi delodajalci. V tem, v kolikor so naloge, od Boga dane, enake, so si poklici tudi enaki, imajo svoje dolžnosti, svoje pravice, v vsem drugem, o delu, o načinu dela se poklici razlikujejo: imajo bolj ali manj odgovorne funkcije; služkinja ima gotovo svoj poklic, ima svoje dolžnosti in svoje pravice, in kot je treba za druge poklice priprav, pouka, treba je tudi priprav za služkinjo. Nekaj priprave da sola, okolica, življenje, največ pa daje in zmora samovzgoja. Za skoro vse poklice imamo določene učne dobe. Torej je zajamčena zakonita priprava, le za služkinje nimamo nič podobnega. Zato pa se je treba tem temseje okleniti vseh pripomočkov: knjige, časopisa, organizacije, zato je treba misliti — na veliki pomen samovzgoje. Čim se pa začne zidati dom, bo treba misliti na učilnice, kjer se bo delil pouk o gospodinjstvu, likanju itd. Dom, ki ga boste zidale, naj bo v resnici ne samo vaše zavetišče, ampak tudi vaša šola. In če bo vse to zajamčeno in če bodo služkinje ostale vdane veri, se bi bati, da bi ne bilo med služkinjami in gospodinjami pravega razmerja. Vera je opora v težavah in utehu v bridkosti. Vernost, poštenost, zaupnost so gotovo najbitnejše lastnosti, ki so potrebne za vsak poklic in potrebne tudi za poklic služkinje.

Predavanje je bilo dobro obiskano in ker se danes tudi služkinja modernizira in se tu in tam na žalost oprijemlje svobodnomislinskih krilat in vab in ker odtujena Bogu pozablja tudi na nune krščanske ljubosti in morale, so slična predavanja več kot potrebna. Naprej k Bogu, naprej k krščanskim principom, če hočemo, da bo človeška družba odzdravljena, velja tudi za služkinje.

Le pokonci glavo

če je še toliko perila, kajti

SCHICHTOV
RADION
pere sam!

O slovenski kuhinji

Male opazke o kuharski razstavi

Ljubljana, 2. marca.

Zadnjič mi je nekdo potožil, kako monotona postaja naša hrana. Mož je namreč abonent v neki gostilni, sicer pa dober jedec, le dolgočasja in enoličnosti ne more nikjer trpeti. Pravi, da se tega nasiti že v uradu. Izven urada pa hoče vedno spremembe. Več let je aboniran na enem in istem kraju, pa mi je dejal, da v vseh teh letih niti enkrat ni dobil na mizo boba. »Vedno samo meso, krompir, cmoki, kvečjemu še riž in testenine, pa malo salate in malo sladkorja — vidiš, to je vsa moja hrana, to je hrana nas vseh. Kuharice ne znajo nič več kuhati. Ženske sploh nimajo fantazije, niti v modi in niti v kuhinji. Modo jim ustvarjajo moške, v kuhinjo pa se ne smemo vtikati. Tako rad bi stopil enkrat k tisti ženski, ki vsak večer ugiblje, kaj naj skuha drugega dne, pa bi ji dejal: Skuhaj enkrat lečo, ampak domačo, gorenjsko, z debelimi zrnji! Da bi pa predlagal bob — oh, bob, koliko sem ga v mladosti snedel — boba se ji pa skoraj ne upam predlagati.«

Mož ima morda prav. Živimo v mestu in enoličnost življenja ter enoličnost našega dela se pozna tudi pri naši jedi. Imamo pa Slovenci svojo lastno kulturo v jedi in so naši predniki znali mnogo boljše jesti in so poznali več izbire med jedmi kakor pa danes mi. Le na deželi živi še nekaj nekdane kuharske kulture. Saj so poznali naši kmetje in seveda tudi sejalci mnogo več vrst žita kakor pa danes. Črne ajde na pr. že skoraj nikjer več ni. Le koliko vrst fižola je kmeti včasih poznali! Danes pa se vse to standardizira, kakor to zahteva moderni kupčijski duh in moderno gospodarstvo. Krompir, pesnica, meso in sladkor pa izpodrivajo vsa ostala živila.

Naša domača kuhinja je bila preprosta in skromna, vendar pa ni bila enolična. Odgovarjala je našim razmeram, razmeram malega ljudstva, ki ni bilo bogato, bilo pa je delavno in je potrebovalo tečne hrane. Drugi narodi, pri katerih se je že zgodaj razvil plemstvo in bogato meščanstvo, so si znali razviti povsem drugačno kulturo kuhinje, primerno za bogastvo njihovih visokih stanov. Zgodaj pa je prevladala nad vsemi francoska kuhinja, katere dognanja so postala sedaj mednarodna. Slovenci nimamo še vedno številnih bogatih ljudi, da bi potrebovali za svoje potrebe francosko kuhinjo. Ali pri nas se naglo razvija tujski promet. Tuji prihajajo vsako leto v večjem številu v našo deželo. Tujski promet moramo pospeševati in ga razvijati tako ekstenzivno kakor tudi intenzivno. Predvsem moramo gledati, da ne bomo prihajali na naš bled in v Rogosko Slatino samo pripadniki srednjih slojev tujih narodov, temveč moramo privabiti predvsem bogatejše sloje. Ti pustijo v deželi več denarja. Pri naši tujski propagandi se je na to do sedaj pre malo pazilo.

Če pa hočemo privabiti bogate ljudi, jim moramo tudi udeliti vse, kar zahtevajo. Predvsem pa zahtevajo dobre jedi in v prvostopenjskih hotelov. V tem je bistvo velikega pomena sedanje druge kuharske razstave v hotelu »Union«. Že lamska kuhinjska razstava je pokazala, da moremo nuditi tušcem prav vse pričakovano razkošje pri jedi, sedanja druga kuharska razstava pa jo pokazala, da so naši boljši hoteli in restavracije povsem na sodobni višini.

Najlepša in najbolj razkošna točka razstave je gotovo miza restavracije Grand hotela »Union«. Kuharji te restavracije, predvsem kuhinjski šef g. Ivan Babinec in njegova pomočnika gg. Seiden-glanz in Dolinšek, so pokazali s svojimi razstavljenimi kuhinjskimi izdelki, da je unionska kuhinja nedvomno vodilna v Sloveniji. Kar je predvsem značilno za te izdelke, je to, da njihovi mojstri ne posvečajo pozornosti samo izvrstnemu okusu in razkošnosti materiala, temveč predvsem tudi estetični izdelavi. Lepota mora biti v vsaki jedi, pa naj bo preprosta ali razkošna. Jed ne sme žaliti okusa jezika in želodca, pa tudi ne okusa oči. Unionski del razstave pa je pokazal tudi, da je unionska kuhinja prava vzgojevalnica našega kuharskega naraščaja. Kuharski vajenci unionske restavracije so z razstavljenimi izdelki pokazali, da bodo mogli nekoč dostojno vršiti nalogo, ki jo bo od njih zahteval interes našega tujkega prometa.

Po lepoti in okusu prav tako tekmuje razstava restavracije »Slova«. Tu so razstavljeni izdelki »Slo-novega« mojstra g. Waandta.

Mož, ki smo ga omenjali v začetku, bo najbrže položen na tej razstavi in bo morda spremenil svojo sodbo o pomanjkanju fantazije pri ženskah, če se bo ustavil ob razstavnem delu Krekove gospodinjske šole v Zgornji Šiški. Dekleta, ki se tam uče poleg drugih gospodinjskih spretnosti tudi kuhanja, so pokazala, da bi zmogla povsem tekmovali z moškimi močmi. Kar pa je važno, je to, da izdelki te gospodinjske šole kažejo neko umirjenost in skoraj skromnost v materialu, kljub temu pa so okusni in spadajo na vsako, še tako razkošno mizo. Da zahteva tudi mali človek okusno serviranje svojih jedi in da je možno na preprost in cenen način dostojno jesti, pa kaže tudi oddelek kuhinje Delavske zbornice.

Vseh ostalih tvrdki, ki so razstavile na kuhinjski razstavi, ne bomo omenjali. To bi preveč dšlalo po reklami. Samo na eno bi opozorili, namreč, da sta splošna standardizacija in enoličnost, ki rasteta v hrani malih ljudi, zelo izpodrinila važno ljudsko živilo, ki ima morda največ hranilnih snovi, to je med. Naša dežela prideluje dosti medu. Na kuhinjski razstavi je čebelarstvo društvo razstavilo razne vrste slovenskega medu. Ta med je prav okusno in pripravno pakiran. Čebelarstvo društvo stremi za tem, da s propagando poveča konzum medu. Zelo pasrečena misel je bila, da je razstavilo društvo svoj med na kuharski razstavi in vsakdo, ki bo šel jutri, to je v terek, zadnji dan razstave, obiskal to razstavo, naj ne zamudi ogle dati si razstavnega oddelka tega društva.

Radovljica

Krajevni odbor Rdečega križa bo predvajal dne 7. marca ob 20 in dne 8. marca ob 16 in 20 film »Vražja maska« ter dne 25. aprila ob 20 in 26. aprila ob 16 in 20 film »Bele sence«. Oba filma obetata mnogo in nanja že danes opozarjamo, zlasti ker je prebitek namenjen v sklad z zdravstveni dom. Aparaturo in dvorano je v ta namen iz naklonjenosti odstopilo Prostvetno društvo v Radovljici.

Brezposelnost v Ameriki in katoliški škofje

Izvedenci računajo, da znaša število brezposelnih v severoameriških Združenih državah preko 10 milijonov, to je skoraj dvanajstina vsega prebivalstva. Spričo naraščajoče bede med delovnim ljudstvom, je nadškof v San Francisco Hanna, ki je vrhovni voditelj ameriške katoliške akcije, izdal na vse ameriške katoliške škofo, kakor tudi vernike proglas, kjer pravi med drugim:

Treba je storiti še več, kot dajati miloščino. Treba je, da vršimo pravičnost. Strašna brezposelnost, pod katero trpi naša domovina in ki se je tekom stoletja že večkrat pojavila, je znamenje, da je v naši državi nekaj velikega odpovedalo. Brezposelnost je velika gospodarska tragedija 19. in 20. stoletja. Po svojih virih in po svojem učinku pa je za tiste, ki so jo povzročili, za one, ki so jo dopustili, in slednjim za tiste, ki so postali njena žrtev, največja moralna tragedija naše dobe. Do brezposelnosti ni prišlo radi tega, ker je premalo inteligence in tudi ne radi nepoznanja gospodarskih zakonov, temveč radi pomanjkanja dobre volje. Nastopila je, ker se ljudje niso več ozirali na osnovna načela krščanstva. Mi pozdravljamo vse katoličane in jih iskreno prosimo, da store več, kakor da dajejo miloščino. Prosim vas, da se niti ne zadovoljite s tem, da z delom zaposlite obstoječo armado brezposelnih. Ljudje trpe in mi smo jim dolžni pomagati. Naša dežela potrebuje prenovljenja src, da bomo smoteno izgradili tako organizacijo dela in kapitala, da do dolgo časa nihče več, ki hoče delati, ne bo v skrbi za svoje življenje in za življenje tistih, ki žive od njegovega dela.

Delavska plača, ki krije gole potrebe delavcev, še ne odgovarja docela pravičnosti. Vse katoliške avtoritete izrecno povdarjajo, da je to le minimum pravičnosti. V deželi, ki je bogata kakor naša, bi bilo samo malo slučajev, kjer bi se moglo dokazati, da bi delavec ne imel višje plače, do katere ima pravico, ako bi bil plačan nekoliko bolje, kakor ga narekuje sedanji etični minimum. Ker so naši industrijski viri in naprave tako avtočne, da lahko dajejo dokaj višje plače delavcem, ne vem, zakaj naj vzdržujemo teorijo, ki odreja delavcem boljše življenjske pogoje? Taka politika ni le zelo dvomljive moralne vrednosti, ampak je tudi gospodarsko nezdružljiva. Veliko povpraševanje po potrebnih, ki ga vselej povzroča boljše plače, je najboljšje poročilo za trajno in splošno zaposlitev industrije.

Naša domovina bo od sodobne socialne bolezni ozdravila le, če pristane na novo industrijsko etiko, da bo prežeta človečanskega in krščanskega čustvovanja, ne pa preračunljivega na dobiček, kar je pagansko. Molite vsak dan, da bo trpečim olajšano njihovo gorje in da ne preide čimprej velika

moralna tragedija, ki počiva nad našim narodom. Molite pa tudi, da bi prišlo v srca malo več energije in razumevanja za nov socialni red, ki bo v veliko večji meri kot sedanji oživiloril nauk Kristusov in njegove Cerkve in ki bo prinesel več pravičnosti v človeško družbo.

Prav posebno pozornost pa je vzbudil proglas kardinala O'Conella iz Bostona. Kardinal je izdal oklic, ki ga je podpisal tudi prezident William Green in več voditeljev ameriške delavske zveze, v katerem pravi med drugim:

Brezsrčni in lakomni bogatini so krivi sedanjega žalostnega gospodarskega stanja. Med voditelji delovnega razreda sem našel neprimerno boljše značaje in več inteligence kakor pa na splošno med bogatini. Kako pridemo da tega, da samo z nekaterimi častnimi izjemami le bogataši zapirajo svoja srca pred človeško bedo in tako zapirajo svoje oči, da vse kar morejo videti je le še zlato, še enkrat zlato in nič drugega kot zlato? To ni le samo zločin, ampak je blaznost. In vendar vidimo, da se to dogaja dan za dnem. Zima nam bo resnično prinesla strašno hude čase, če se ne zgodi čudež in če ne pride dan, ko bodo lakomni in brezsrčni bogatini potisnjeni v stran in se bodo morali potruditi, da se z delovnim razredom združijo in roko v roki z njim delajo.

Vodilni katoliški tisk »America« piše:

Ali naj se čudimo, če se obupan brezposelnik obrne h komunistom ali h socialistom, če pozabi Boga in Cerkev in če postane nazadnje celo zločinec? Tudi to se dogaja. In država gubi dobre državljane, Cerkev pa duše. Zakaj? Zato, ker mnogi težko streme po nebeškem kraljestvu, če imajo neprestano prazen želodec in prazno denarnico. Korenina zla je v večini gospodarskega značaja. Danes je pri nas v Združenih državah za moža ali ženo, ki je preko 40 let, čisto nemogoče, da bi dobila še kaj dela. Istotako je težko za dekleta ali mladega moža, ki je pod 25 leti. Torej morejo upati, da bodo samo tekom 15 let svojega življenja, če bodo razmere normalne, — mogli biti zaposleni. Človek, ki je v svojih močnih letih in vidi, da je prepuščen brez milosti in usmiljenja, ko bi se rad delal, da bi se lahko naravno delal proti takemu družabnemu in gospodarskemu sistemu, ki njegovo delavnost omejuje na 15 življenjskih let, v katerih si pač ni mogel toliko prihraniti, da ne bi takoj, ko je ob službo, postal v balast družbi. Prvi kristjani so bili preganjani z raznimi mučili. Kristjani od danes pa so preganjani z nizkimi plačili. Mislimo, da je povsod, kjer se to godi, stvar Cerkve, da zbira vse sile proti največjemu sodobnemu sovražniku.

Kot je znanstveno dokazano, je zaprtost bolezni, ki se posebno rada pojavlja pri ljudeh, ki doma mnogo sude. Ako Vas muči ta bolezen, je nikar ne zamerite, marveč vzemite zvečer pred počitkom 1-2 žlici Figola in uredila se vam bo prebava in popravilo zdravje. Figol se dobiva v vsaki lekarni.

Jadranska Straža. Naprosamo vse osebe, ki imajo srečke loterije »Jadranske Straže«, prirejane v korist nabave šolske ladje za našo Kraljevsko mornarico, da čim intenzivneje delujejo za razpečevanje istih in vzdržujejo s tem akcijo velikega nacionalnega značaja. Zrebanje se bo vršilo nepreklicno 12. marca t. l.

Veleposlani Slamič. Ljubljana. Gospodarska cesta, vladno obveščeni cenj, občinstvo, da je s 1. marcem znatno znižala cene mesnin in konzervnih izdelkov, čisti svinjski masti, slanini itd. Priporoča sveže meso pitanih volov, stajarske perutnine, divjačino, fine narezke, razne delikatese itd. Hoteli, gostilne, trgovci in društva imajo posebno angro cene. Večjim odjemalcem se dostavlja na željo na dom. — Telefon 2973. — Poštežba točna.

Kdor se hoče ohraniti svežega in zdravega, naj jemlje tedensko enkrat ali dvakrat pred zajutrkom kozarec naravne »Franc-Josef«-grenice. Zdravniška poročila iz bolnišnic dokazujejo, da radi jemljejo »Franc-Josef«-rodo posebno bolniki na želodcu, črevesu, jetrih, ledvicah in žolču, ker brez neprijetnih občutkov in posledic točno odvajajo. »Franc-Josef«-grenica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Tatinska tolpa v Slovenjgradcu pod ključem

Slovenjgradec, 28. februarja. Zadeva s tatvino blaga v trgovini Klobasa-Smolčnik v Slovenjgradcu je dosegla svoj vrh. Ne le samo v preiskavi sami, tem več tudi v govorici. Mestno kakor tudi okoliško prebivalstvo ni vajeno takih tatinskih afer, zato je razumljivo, da je povsod predmet razgovorov samo tatvina v Smolčnikovi trgovini.

Preiskava je dognala, da se je tatvina vršila že dalj časa in da je bilo v zvezi z njo zapletenih več oseb, tako tudi eden domačih pomočnikov. Kateri je sam pokradel nekaj blaga in ga izdajal perici Franciški L., ki je bila glavna voditeljica te tatinske družbe. Dalje, da je ta pomočnik poslal namenoma odprto trgovino in skladišče in s tem dal služkinjam Mariji in Cilki priliko jemati blago, ki so ga potem med umazaninim perilom odnašale k perici L., katere je tudi skrbela, da je pokradeno blago prišlo na varno k posestniku Fr. Št. v Gmajno, kamor ga je deloma odvažal z vozom posestnik Š. sam, deloma so ga skrivaj pončile služkinje, deloma pa ga je odnašal na svoj dom tudi Franc G. v vrelah. Pri slednjem so pri preiskavi našli za dve vreči raznega blaga. Ena polno vročo raznega blaga je odnesel še tisti dan, ko se je tatvina razjasnila in so postala perici ta vroča, misleč, da bo ostalo blago še vseeno pri G. prikrito. Na vrati skladišča so opazili, da sta služkinji pokvarili ključavnico, da sta lahko nemoteno odprali vrata, odnašali blago in potem zopet zaprli, ne da bi se to kaj opazilo. Trdka sama je dobila nekaj dni pred razčiščenjem latvine anonimno pismo, v katerem ji je nekdo svetloval, naj pazi na svoje služkinje, sicer ji bodo te sezona trgovino izpraznile.

Na stanovanju perice so našli 15 kg mila in veliko nogavic. Tatice so si poskrbele več bal plina, več bal moškega in ženskega blaga vseh vrst, več krzu, vrvi, nogavic in vseh vrst steklene in porcelanaste posode, krožnikov, steklenice itd. Da so vse to mogle dobro hraniti, so si privoščile tudi nekaj plotenih kovčkov (kosar), kamor so posodo hranile. Pri preiskavi so tudi našli nekaj posode, perila in rjuh, ki jih je C. A. ukradla v službi pri tukašnjem šolskem upravitelju g. L. Kopacu. Orožništvo je bilo tri dni pri delu, da je iztaknilo vse, kar je bilo v zvezi s to tatvino in aretiralo šest oseb, od katerih se jih še pet nahaja v zaporu: trg. pomočnik O. P., Marija in Cilka A., Franciška L. ter Franc G. dočim so obeta perice, Fr. L. že izpustili na svobodo, ker je pri zaslišanju v zaporu vse priznal in ni njegova krivda tako težka. Na svobodi so pustili še tudi posestnika Š., ker je bolan, in njegovo ženo, ker ima skrbela za tri nedoraste otroke, dočim bi drugače ta dva tudi morala

Mojstri v kuhanju kave

so bili že od nekdanj Turki. Njih metoda priredbe se je prenesla iz 10. stoletja do danasnega dne. Naravnost idealno turško kavo napravite, če vporabite kofeina prosto kavo Hag.

Kava Hag je najfinejša, prava zrnata kava izborne arome. Tudi v najmočnejši priredbi ne premagajo grenke snovi njenega plemenitega okusa.

Pri tem pa na turški način pripravljena kava Hag ne povzroča niti motenj spanja, niti jakega bitja srca, niti živčnega razdražljivosti, niti ledvičnih ali želodčnih težav. Kajti kava Hag je prosta kofeina, te mnogim škodljive snovi v navadni kavi. Celo otrokom lahko brez pomisleka dajete kavo Hag. Priredite si turško kavo Hag in Vi postanete prepričani prijatelji Haga! V vseh dobrih trgovinah se dobiva kava Hag; servira se pa tudi v hotelih in kavarnah.

Tatinska tolpa v Slovenjgradcu pod ključem

Slovenjgradec, 28. februarja. Zadeva s tatvino blaga v trgovini Klobasa-Smolčnik v Slovenjgradcu je dosegla svoj vrh. Ne le samo v preiskavi sami, tem več tudi v govorici. Mestno kakor tudi okoliško prebivalstvo ni vajeno takih tatinskih afer, zato je razumljivo, da je povsod predmet razgovorov samo tatvina v Smolčnikovi trgovini.

Preiskava je dognala, da se je tatvina vršila že dalj časa in da je bilo v zvezi z njo zapletenih več oseb, tako tudi eden domačih pomočnikov. Kateri je sam pokradel nekaj blaga in ga izdajal perici Franciški L., ki je bila glavna voditeljica te tatinske družbe. Dalje, da je ta pomočnik poslal namenoma odprto trgovino in skladišče in s tem dal služkinjam Mariji in Cilki priliko jemati blago, ki so ga potem med umazaninim perilom odnašale k perici L., katere je tudi skrbela, da je pokradeno blago prišlo na varno k posestniku Fr. Št. v Gmajno, kamor ga je deloma odvažal z vozom posestnik Š. sam, deloma so ga skrivaj pončile služkinje, deloma pa ga je odnašal na svoj dom tudi Franc G. v vrelah. Pri slednjem so pri preiskavi našli za dve vreči raznega blaga. Ena polno vročo raznega blaga je odnesel še tisti dan, ko se je tatvina razjasnila in so postala perici ta vroča, misleč, da bo ostalo blago še vseeno pri G. prikrito. Na vrati skladišča so opazili, da sta služkinji pokvarili ključavnico, da sta lahko nemoteno odprali vrata, odnašali blago in potem zopet zaprli, ne da bi se to kaj opazilo. Trdka sama je dobila nekaj dni pred razčiščenjem latvine anonimno pismo, v katerem ji je nekdo svetloval, naj pazi na svoje služkinje, sicer ji bodo te sezona trgovino izpraznile.

Na stanovanju perice so našli 15 kg mila in veliko nogavic. Tatice so si poskrbele več bal plina, več bal moškega in ženskega blaga vseh vrst, več krzu, vrvi, nogavic in vseh vrst steklene in porcelanaste posode, krožnikov, steklenice itd. Da so vse to mogle dobro hraniti, so si privoščile tudi nekaj plotenih kovčkov (kosar), kamor so posodo hranile. Pri preiskavi so tudi našli nekaj posode, perila in rjuh, ki jih je C. A. ukradla v službi pri tukašnjem šolskem upravitelju g. L. Kopacu. Orožništvo je bilo tri dni pri delu, da je iztaknilo vse, kar je bilo v zvezi s to tatvino in aretiralo šest oseb, od katerih se jih še pet nahaja v zaporu: trg. pomočnik O. P., Marija in Cilka A., Franciška L. ter Franc G. dočim so obeta perice, Fr. L. že izpustili na svobodo, ker je pri zaslišanju v zaporu vse priznal in ni njegova krivda tako težka. Na svobodi so pustili še tudi posestnika Š., ker je bolan, in njegovo ženo, ker ima skrbela za tri nedoraste otroke, dočim bi drugače ta dva tudi morala

Pred turnejo pevskega zbora UIU

Ljubljana, 2. marca. Jutri opoldne se z brzovlakom odpeljejo na 14 dnevno turnejo po Jugoslaviji naši odlični pevci (pevke) učitelji (ice), ki privrejo pod pokroviteljstvom Nj. V. kraljice Marije številne koncerte po Slavoniji, Vojvodini in Hrvatskem Posavju. Povotno so namenjeni ili tudi v Romunijo, radi nepredvidenih tehničnih ovir, je moral ta načrt odpasti. Zbor 70 pevcev in pevk vodi tudi tokrat agilni in odlični dirigent, pevovodja g. profesor Srečko Kumler, ki je s svojim neumornim delom dvignil zbor na tako visoko stopnjo umetnosti, da ga moremo prištevati med prve zборе. V zboru snumej je mnogo idealizma, pevcji ga vedo ceniti, zanj žrtvujejo mnogo prostega časa in denarja. Pomisliti moramo na veliko daljavo mnogih, ki prihajajo celo s skrajnih mej Slovenije vestno k pevskeim tečajem zbora v Ljubljano, kjer se vadijo po 6 ur na dan. S svojimi nastopi nam nudi zbor sama prijetna iznenadenja in Slovenci smo lahko ponosni na svoj učiteljski zbor. Zato želimo vrlim pevcem tudi na tej turneji največjih uspehov in da vrnejo domov z novo zmago.

Dnevna kronika

Koledar

Torek, 3. marca: Kunigunda, cesarica; Marini; Andrej, mučenec.

Novi grobovi

† Zupnik Janez Bartelme. V Spodnjem Logu pri Kočevju je umrl v nedeljo zjutraj, dne 1. marca, ondri bivajoči vpok. Zupnik Janez Bartelme. Pokojni je bil rojen v župniji Kočevje 8. jun. 1865 in bil 9. jul. 1890 v mašnika posvečen. Služil je najprej kot kaplan v Preserju 4 leta. L. 1894 je prišel v Spodnji Log, kjer je bil najprej tri leta upravitelj, nato pa dolgo vrsto let zupnik te župnije. Ko je radi bolehnosti moral v pokoj, je ostal v kraju, kjer je preživel skoro vsa svoja duhovniška leta. Bil je blagega značaja, tih in miren, zelo priljubljen pri svojih faranih. Naj v miru počiva! — Pogreb je danes ob 10 dopoldne v Spodnjem Logu.

† Komenda. Dne 2. marca zjutraj je umrl v starosti 53 let od srčne kapi zadet g. Mihael Štular, stanujoč v Komendi, po poklicu žagar pri g. J. Kernu. Bil je reden član gasilskega društva, zvest naročnik »Slovenca« in veren mož, ki je užival zaupanje v svoji okolici. Pogreb bo v sredo ob devetih na farno pokopališče v Komendi. Gasilci vabljene! — Naše sožalje sorodnikom! N. p. v m.

Osebnosti

== Ban Dravske banovine g. dr. Marušič Drago danes ne bo sprejel strank.

== Castni švedski konzul v Splitu. Ministrstvo zunanjih zadev je potrdilo imenovanje g. Bruna Kataliniča, notarja v Splitu, jugoslovanskega državljanca, za častnega konzula švedske v Splitu.

Ostale vesti

Katoliška akcija na Francoskem. Papež je nedavno poveril pariskega kardinala Verdiera, da prevzame vodstvo katoliške akcije za vso Francijo. G. kardinal misli oživiloril koordinacijo vseh katoliških organizacij (oeuvres). Sicer pa se mislijo še v marcu sestati škofje in načeti to vprašanje.

Tujsko-prometno društvo v Kranjski gori je imelo v nedeljo 1. marca popoldne svoj letni občni zbor. Ob tej priliki je izdalo natančen pregled tujskega prometa v letih 1927 do 1930. Leta 1927 je došlo vseh tujecev 1680, leta 1928 že 3236, leta 1929 pa 3274, a leta 1930 3859, največ vselej v poletnih mesecih. Po državni pripadnosti so pripadali ti tuji 21 različnim državam, vmes največ Jugoslaviji, sicer 17 evropskim, 1 azijski in 2 ameriškanskima državama. Izdalo je društvo tudi lep diagram, ki nazorno kaže, katere dneve v imenovanih letih je število tujecev doseglo svoj višek in sploh, kako je število tujecev tekom štirih, najbolj obiskanih mesecev, ob posameznih dnevih valovalo. Višek števila je bil 1927 sredi julija — 591, 1928 v drugi polovici julija — 709, 1929 začetkom avgusta — 740 in 1930 sredi julija — 1017 tujecev.

Vodstvo Kmetijsko-gospodinske šole šolskih sester v Repnjam na Gorenjskem naznanja, da se začne poletni tečaj 15. aprila in traja do 15. septembra. — Vodstvo.

Anketa o krizi vinogradništva. Za prihodnji petek 6. t. m. ob 9 dopoldne je sklicala Okrajna kmetijska zveza v Novem mestu v prostore g. Kotaka v Novem mestu anketo o krizi našega vinogradništva. Na anketo se vabijo predvsem vinogradniki, pa tudi drugi, ki se zanimajo za to pogo našega gospodarstva.

Požar. V petek 27. febr. je začelo ob pol štirih zjutraj goriti pri posestniku Končanu Matvežu v Brobovni v Zali, župnija Lučine nad Gorenjo vasjo. Ogenj je popolnoma uničil podstrešje, hlev, seno in živež. Vsi znaki kažejo, da je ogenj

Nepismenost v Trstu narašča

Število šolskih otrok pada

Trst, 2. marca. Izšlo je poročilo o delovanju občinskih ljudskih šol v območju tržaške občine v šolskem letu 1929-30. 21.554 otrok je bilo vpisanih (eno leto prej 21.839); število je padlo v l. in 2. razredu. Na vseh teh šolah je učilo 202 učitelja in 276 učiteljice, skupaj 478 rednih učnih moči. Poleg teh je bilo 21 didaktičnih ravnateljev ter 43 učiteljev verouka, petja, telovadbe in sl. 1500 otrok je dobivalo brezplačno malico. — Poleg teh ljudskih šol vzdržuje občina 10 otroških vrtcev (seuole maternelne), kamor je ob koncu šolskega leta zahajalo 1722 otročevcev. V vrtce zahajajo večinoma otroci preprostih slojev. Tam se slovenska deca večinoma iztrga narodu in jeziku staršev. Šolstvo je onaj čudodelni stroj, kamor gonijo Slovence noter, da pridejo potem zagrizeni Lahi ven. Bolj podrobna statistika nam kaže, da je število učencev padlo tudi v primeri s predvojnimi letom 1912-13. Nazadovanje se opazuje predvsem v zgornji okolici, ki je izključno slovenska. Slovenski otroci ne marajo v laško šolo. Pred vojno je bila ljudska šola v okolici povsem slovenska. Fasistični ministri pa so slovensko izgnali iz šole. Šolski voditelji pritiskajo z denarnimi kaznimi na starše, edino tako spravijo lahke otroke v šolo. Število učencev je bilo v šolskem letu 1929-30 na Občinski 416 (v letu 1912-13 426, v Trebčah 122 (169), v Bazovici 112 (306), v Gradopi 85 (pred vojno ni bilo šole), na Katinarji 250 (360), na Proseku 317 (596) in v Sv. Križu 277 (517). Skupno v preteklem šolskem letu 1579 (v letu 1912-13 174); število otrok je torej padlo za 20 odst. Dosti bolje ni v predmetnih okrajih. Barkovlje so pošiljale v preteklem letu v šolo 465 otrok (v l. 1912-13 621). Verdela (Sv. Ivan) 1021 (1090), Rojan 1147 (1132) in Scedna 1047 (1223); skupaj 3678 (4066). Upadek v predmetju znaša torej 10 odstotkov.

Glavni vzrok tega žalostnega pojava je bela smrt. Otroci umirajo ali pa se sploh ne rade. Težke gospodarske krize, ki jo že leta orežvija Trst, je spravila delavstvo v velikoisko. Zdravstveno stanje pada, o ljudski vzgoji ne more biti pod fašizmom niti govora in

ila so ugodna tudi za maltuzianizem, ki ogroža že v uravnoteženem pogledu nekdanj kmetijske vasi. Na drugi strani pa ne smemo pozabiti na okolnost, ki je zlasti glede zgoraj omenjene velike važnosti, da je namreč ljudska šola izključno italijanska in da morajo slovenski starši vprav poganjati otroke v šolo, iz katere so fašistični ministri izgnali materinščino. Navedene številke tudi dokazujejo, da je ljudska šola najboljša zaveznica nepismenosti.

Pri tem pa treba pripomniti, da je v zadnjih letih prebivalstvo poraslo zlasti v Rojano, kjer se je v novih velikih hišah nastanilo na stotine doseljenih družin iz Italije, katere tudi figurirajo v šolski statistiki. Gradilo se je tudi na Verdeli (pri Sv. Ivanu). V Barkovljah in v Scedni, kjer se ni kaj posebnega zidalo, je upadek tudi 20 odst. in več (v Barkovljah skoro 25 odstotki).

Razpis učiteljskih mest. Tržaški šolski nadzornik je zopet razpisal štiri učiteljska mesta. Moških konkurentov ni, ker se italijanski učitelji ne upajo več v slovenske vasi. Vsa razpisana mesta zasedejo ženske.

V Cerovljah v Istri so pustne dni ustanovili samostojno centurijo fašistovske milicije, ki bo spadala k pazinski kohorti.

Zgoniku na Krasu je 57 letni Josip Mihič šel s sinom tudi na pustni terek delat, da ne bi tratil časa. Že prejšnji dan sta bila na pravi mino, ki pa ni eksplozivna. Lotila sta se, da je razbašeta in ko sta nevarno delo že skoro dovršila, je samodni eksploziv ter gospodarja ozgal roko. Moral je v bolnišnico.

V istrski Bujah so na pustno nedeljo odprli električno razsvetljavo v navzočnosti puljskega prefekta. — V Bibalah pri Bujah so knez Sinkovica, vulgo kralju, tatje odvedli troje goved, katere so pa orožniki oteli. Tatje so utekli.

V Ušivici na Beneškem je 29 letni Jože Zdravilič v prepiru napadel in ranil očeta z renčelico. Očeto so peljali v bolnišnico v Videm, sin se skriva.

Na obisku pri zverinah

Dunaj, 1. marca.

Časnikar nekega dunajskega lista popisuje svoj obisk v zverinaku, kjer je krotilec krotil in dresiral zverine. Tako se pripoveduje:

Sprejem ni bil ravno prijazen. Eden od levov je bil razdružen, ko je videl, da je stopil h kletkam tuje. Planil je pokonci in zarjovel, da so se stene stresle. »Poslušajte,« mi je dejal krotilec, »sedaj se prične koncert.« Na desni je stalo več kletk s panterji in leopardi. Na drugi strani od leva so spravljene hijene. Krotilec je imel prav. Pantri in leopardi, ki jih je razburilo levovo rjojenje, so kakor obnoredi. Tudi hijene s svojim pretresljivim vekanjem se vmešavajo. Da je koncert popoln, se ga udeležijo slednji tudi opice. Šele čez več minut se živali pomirijo.

Skušnja se je začela. Sredi prostora so postavili manežo. Na vrsti je lev Habibi (po arabsko »moj prijatelj«). Krotilec Hans Brück se mu približa. Velikostno stopa lev v manežo. Za človeka, ki je vajen gledati predstave v cirkusu, so te predstave zadaj, tako rekoč za kulisami, vse bolj razburljive kakor pa v cirkusu.

Brück je spreten krotilec in pozna živalsko dušo kakor malokdo drugi. Njegov Habibi je neizrečeno priden in skoraj krotak kakor mucka. Brück pripravlja leva za nov program. Treba ga je na novo učiti: Habibi plje iz steklenice, daje tačko, ne da bi krotilec oprasnil, je iz roke in dela ogromne skoke navidezno proti krotilecu, se pa vedno v zadnjem trenutku premisli in obstane pri krotilečevih nogah. To je strašno razburljivo. Leva ne kroti ne bič ne ost niti samokres, ampak le mirna, prijazna, pa zapovedujoča beseda krotilečeva ter tiho tleskanje z jezikom. Človek skoraj dobi veselje, da bi sam poskusil in krotilec leva malo pocukal za orjaško grivo. Nenadoma pa Habibi plane in z odprtim žrelom šine na krotileca. Toda ta je hitrejši kakor lev. Zopet ga z mirnim, utrujenim glasom in s tleskanjem jezika pomiri: lev, ki je pravkar hotel raztrgati vse na drobne kose, je zopet miren in tiho spleza na svoj prejšnji prostor.

Zverine obedujejo. Habibi čaka v svoji kletki s poželjivimi očmi na svoj delež: 5 kg teletine. Brück ga sam krmi, kajti krmiljenje je pri teh zverinah najvažnejša reč. Meso mora biti vedno sveže. Kite in čreva morajo vedno odstraniti. Meso ne sme biti nikdar preveč hladno, ker so te zveri vajene, požreti plen, ko ima še gorko kri. Za severne medvede imajo pripravljene ribe, ki so konservirane v ledu. Tudi tukaj morajo paziti, da ne dobi zverina z ribo nobenega koščka ledu. Poletni enkrat je severni medved dobil ribo, v kateri je bilo še nekaj ledu in ga je služabnik pozabil vzeti iz ribe. Medved je to požrl in kmalu poginil. Brück krmi svojega leva tudi z vitamini, ki jih spretno prinese mesu. Njegov Habibi zna spodobno jesti. Nikdar ne vzame prevelikih kosov. Brück mu mora vedno meso lepo razrezati v čedne koščke, ki mu jih potem daje skozi mrežo. Habibi jih jemlje tako prijazno in spodobno, kakor dobro vzgojen pes. Ne hlasta in ne grize in tudi s taci si nič ne pomaga.

Zivali krmijo le enkrat na dan. Vode pa dobe dvakrat na dan.

Seveda ni to-le krmiljenje vedno tako mirno in prijazno kakor pri spodobnem Habibiju. V nekem vozu je osem berberskih levov, ki so bili last pred kratkim ponesrečenega krotilca Josefa. Po dva in

dva sta v kletki. Pravkar jima sluga poriva koščke mesa. Večinoma mirno porivajo svoj obed. V srednji kletki pa nastaja prepri. Lev Paris je v hipu pogoltnil svoj delež ter se požrečno ogleduje za novim plenom. Njegova sosedica je levinja Sonja. Ta pa je počasi kakor dama ter hoče biti spodobna. Z enim skokom je lev pri njej in ji hoče vzeti njen delež izpred ust. Ampak slabo je naletel. Spodobna dama se je spremenila v divjo levinjo. Nastal je peklenški prepri. Zverini pihata, rjovejo, z ostrimi krempji si trgata kožo ter se do krvi grizeta. Čez nekaj časa prenehata. Potem si zopet skočita v lase, tako da je slama pod njima kmalu vsa krvava. Na tistem koščku mesa, za katerega se bijeta, pa drži vsak svojo taco. Paris ne privoščiti mesa Sonji, Sonja ne Parisu. Krotilec je besen, kajti ra-

njeni levi so občutljivi, za krotileca nevarni in tudi za občinstvo neprijeten pogled. Z dolгими železnimi drogovi duvajo razženo oba leva. Komaj so drovi izginili, se spet spopadeta. Ni druge pomoči: grizljaj, ki je povzročil prepri, jima je treba vzeti. Zalostno gledata zverini za mesom, kajti obe sta še lačni. Sedaj sta spet oba edina, lev in levinja, edina v tem, da je stražnik lump, ki bi ga bilo treba raztrgati v tisoč koscev. Ker pa to soglasno prepričanje nič ne pomaga, se resignirano vlečeta na krvavo slamo in zadremljeta.

Po obedu vse zverine seženo v veliko kletko, da medtem prazne kletke očistijo in nasteljejo s svežo slamo. Nato seženo spet vsako zver v svojo kletko. Na sveži slami potem zveri do večera udobno počivajo.

Velik požar v Londonu. V vzhodnem delu Londona ležeča ogromna »Ljudska palača« je postala žrtev požara. V palači je bilo gledališče, velika dvorana za politične shode in športne prireditve. Zgorela je tudi knjižnica, dragocene orgle, velikanska televizorica itd. Uničeno je tudi ogromno kopališče, ki je bilo v palači.

120.000 blodečih zvezd okrog nas

Ob priliki, ko se je po svetovnem prostoru blodeči mali planet Eros, ki po mnenju večine zvezdoslovcev predstavlja ogromen kos neke razrušene zvezde, te dni najbolj približal zemlji, so nekateri astronomi vnovič sprožili vprašanje, kaj bi se zgodilo, ako bi bil Eros padel na zemljo. Znano je namreč, da nekatera nebesna telesa v pravem pomenu besede po svetovju blodijo, to se pravi, da sledijo zakonom, ki nam niso znani in da zaradi tega katastrofe v brezmejnem svetovnem prostoru niso tako redke, kakor bi si mislili.

Eden najbolj priznanih astronomov, dr. Crommelin, predsednik kraljevske angleške astronomske družbe, piše, da so zvezdoslovci do danes ugotovili število 120.000 kometov, ki blodijo v območju našega solnčnega sistema. Zato mnogi zvezdoslovci menijo, da toliko število blodečih nebesnih teles ne izključuje možnosti, da bi kakšen tak komet ali pa vsaj njegov del padel na zemljo v razdobju vsaj vsakih 3000 let.

Znano je, da je leta 1908 padel v severni Sibiriji v tomski guberniji ogromen fragment komete, ki je uničil gozdno cono v okrožju 70 kvadratnih kilometrov, nakar se je zaril v zemljo. Še danes je v tem kraju prava puščava, kjer pa se je meteorit udrl v zemljo, je ogromna udrina. Znanstveniki so mnenja, da je tisti žareči meteorit, ki je v pravem pomenu požgal vse gozdove v onem okraju, predstavljal glavno malega komete, ki se je pred več stoletstvi leti odkrušil od velikega komete Pons Winecke, ki je astronomom dobro znan in kojega elipsoidna pot se je takrat nahajala veliko bližje zemlji, nego danes. Zato je meteorit, ki je zablodil na zemljo in se pri svojem padcu zaril v severno sibirsko tajgo, moral napraviti pot, za katero je rabil toliko časa, kolikor je preteklo od onega momenta, ko se je na zemlji pojavil prvi človeški par. Seveda ta meteorit ni bil edini odkrušek komete.

Škandal v Monte Carlu

Nizza, konec februarja.

V Monte Carlu, ki je znan po svojih zloglasnih igralnicah, so odkrili ogromno število ponarejenih igralnih mark, kakršnih se igralci poslužujejo pri igranju. To je eden največjih škandalov Monte Carla, ki tudi sicer na škandalih ni reven. Odkrili so ponarejene znamke po 100 frankov. Če preje so večkrat prišli na sled ponarejanju igralnih znamk, vendar se do slej nihče ni lotil ponarejati znamke kar po 100 frankov, in v taki veliki množini. Ponarejene so tako spretno in točno, da so detektivni ponaredbi zasledili šele, ko je igralnica imela že milijonske izgube. V Monte Carlu, ki živi skoro

izključno od tujcev, kateri hodijo igrat v ondotne igralnice, sprejemajo igralne izkaznice tudi banke in hoteli za gotov denar. Zaradi tega niso oškodovane samo igralnice, ampak tudi druga podjetja v Monte Carlu.

Ko so prišli ponarejanju na sled, so takoj ustavili vse promet z znamkami po 100 frankov ter opozorili vse trgovce in banke, naj nikar več ne sprejemajo v plačilo teh znamk. Nove znamke že pripravljajo in kmalu pridejo v promet. Pri policiji v Monte Carlu se je zglasil Anglež, ki je pokupil za več sto funtov šterlingov prejšnjih znamk. Sedaj je za to veliko vsoto oškodovan. Znamke, ki jih je namreč kupil, so bile ponarejene. Prodajal mu jih je baje neki Nemec. Policija sporoča, da so že svoječasno vtihtapili v Monte Carlu večjo množico ponarejenih igralnih znamk po 10 frankov. Te so bile narejene na Nemškem, in sicer v Hamburgu. Ponarejevalca so tedaj prijel in je bil zaprt. Od tistega časa potem baje niso več ponarejali znamk. Sedaj pa so odkrili nov škandal, ki je največji od vseh dosedanjih.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 3. marca: 12.15 Slovenske pesmi, plesna glasba (plošče). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Časovna napoved, nato reproducirana glasba. — 13.30 Borzne vesti. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 G. prof. Pengov: Izlet na luno. — 19.00 G. dr. Reya: O vremenoslovju. — 19.30 G. prof. dr. I. Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Dostojevskij: Razkolnikov (Valo Bratina, čl. nar. gl.). — 21.00 Radio orkester. — 22.00 Časovna napoved, dnevne vesti, sport, vreme. — 22.15 Hawaii Jazz.

Sreda, 4. marca: 12.15 Jugoslovanska in orkestralna glasba. (plošče). — 12.45 Dnevne vesti in zimskosportne vesti. — 13.00 Časovna napoved, nato reproducirana glasba. — 13.30 Borzne vesti. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Lovše Zivko: Moja delavnica. — 19.00 G. prof. Preobraženski: Ruščina. — 19.30 Literarna ura: Jože Lovrenčič: Ob 100 letnici rojstva Matije Valjavca. — 20.00 Klarinet solo, igra g. Beranek. — 21. Operetni večer (radio orkester): gđc. Arko in g. Jelačin pojeta vmeane opere.

Drugi programi:

Sreda, 4. marca:

Belgrad: 12.45 Koncert radio ork. 16 Plošče. 17 Narodne pesmi. 17.30 Koncert radio ork. 20.30 Dunaj. — Zagreb: 18 Plošče za otroke. 20.30 Vokalni koncert hrv. pevskega društva »Jablanc. 23 Prenos zvočnega filma. — Budapest: 12.05 Orkestralni koncert. 17.30 Koncert orkestra. 19.30 Glasbeni večer. — Dunaj: 15.25 Popoldanski koncert. 20. Koncert pevskega zbora. 20.40 Lep večer. 22.10 Večerni koncert. — Milano: 12.15 Pesta glasba. 17 Plošče. 19.30 Vesela glasba. 20.45 Komedijska. 21.15 Simfonični koncert. — Praga: 19.30 Pesmi. 20.30 Koncert. — Rim: 12.45 Lalka glasba. 17 Pester koncert. 20.45 Opera. — Berlin: 19.10 Zabavna ura. 20.40 Bachov koncert. 22.20 Plesna glasba. — Katowice: 17.45 Koncert. 20.30 Koncert solistov. — Toulouse: 18.30 Koncert. 20. Pesta glasba in petje. Mühlacker: 10 Plošče. 12.20 Promenadni koncert. 13.30 Opoldanski koncert. 15.30 Otroška ura. 16.30 Popoldanski koncert. 19.45 Glasbila. 20.15 Zabavni koncert. 21.30 Pesmi. — London: 17 Popoldanski koncert. 19.45 Večna glasba. 21 Simfonični koncert. 23 Plošče. — Mor. Ostrava: 11 Plošče. 12.30 Bratislava. 15 Kabaret. 18.25 Glasba. 19 Praga. 20.30 Koncert orkestra v Bruu. — Leipzig: 16.30 Serenade in humoreske. 19.30 »Cigan«, igra. 21.10 Plesna glasba.

Vozna plaketa »Nemškega avtomobilističnega kluba sv. Krištof«, ki so ga te dni ustanovili katoliški avtomobilisti v Berlinu.

Toliko nesreč v Alpah radi plazov še ne pomnijo, kolikor jih je letošnje zimo. Skoro vsak dan prihajajo poročila o novih smrtnih nesrečah. Kakor vidimo na sliki, spravljajo ponesrečence v dolino z velikimi težavami.

Kulturni obzornik

»OBITELJ« O FINZGARJU.

Zadnji dve (8. in 9.) številki hrvaškega družinskega tednika »Obitelj«, ki jo izdaja Jeronimsko društvo in ureja znani publicist dr. J. Andrić, prinašata vsaka po en članek o našem jubilaru F. S. Finzgarju. V osmi št. (22. febr.), katere naslovná stran nosi Finzgarjevo sliko (lesorez Mihe Maleša, ki je skoraj nekoliko preveč lesen), je napisal nekaj toplih informativnih besed dr. V. Deželić sin. Pripoveduje kako je pred vojno v družbi z dr. Krekom nekoč obiskal Finzgarja in dobro podčrta njegov pomen za slovensko kulturo. Imenuje ga največjega današnjega slovenskega pisatelja, ki je eden onih redkih, katerim je dano, da njih knjige enako uživa izobražen in preprost človek. Enačji ga s Homerjem, Tolstim in Dickensom in konča: »Vjerujem, da je Finzgar tako bliz nama kajkavcima, da bi mogao postati tako naš kao i slovenački — samo kada bi Sutila bila uža i plića.« — V deveti št. (1. marca) pa pove urednik o razgovoru, ki ga je imel s Finzgarjem dober teden pred njegovo šestdesetletnico. Menila sta se o raznih vprašanjih glede izdajanja, kjer je Finzgar sprožil misel, da bi bilo dobro, ko bi Mohorjeva izdala vsako leto po eno hrv. knjigo v slovensčini, Jeronimsko društvo pa nasprotno po eno slov. delo v hrvaščini. Želim, da bi se ta srečna misel čimprej tudi uresničila. g. j.

»VIGRED«

Žeski list, v letu 1931. — Pred nami leže dve številki letošnje »Vigred«. List si je med našim ženstvom utrl pot — v teku osmih let je naraslo število naročnic skoraj na desetice. To samo dejstvo prav jasno priča za to, da si je znalo uredništvo priboriti najširše kroge, torej da je umelo svojo nalogo, nalogo svojega lista in razumelo tudi

težnje in potrebe čitateljic, da se jim je »Vigred« tako priljubila.

Temu dejstvu se ne bo čudil, kdor pregleda, recimo, prvi dve številki letošnjega devetega letnika »Vigred«. List je urejen tako, da ustreza vsem potrebam sodobnega ženstva, saj posveča enako pozornost duševnim in duhovnim stvarim, kakor splošnim praktičnim potrebam in slučajnim potrebam kakršnega koli značaja posameznih čitateljic. Ker goji poleg tega tudi aktivno sodelovanje naročnic na literarnem polju, vrši nekako estetsko vzgojno nalogo v direktnem stiku s čitateljicami, kar je še posebej vredna stvar.

Pestra in bogata je vsebina vsakega zvezka »Vigred«. Sestavljajo imajo najprej to prednost — ki se nam vidi nemalo važnosti — da so kratki, zato pa zgoščeni in tem bolj zgovorni. Dolgi razprav se dan današnji človek boji, ker mu jemljejo mnogo časa, pa tudi nimajo take preglednosti, da bi bilo mogoče vtisniti si vsebino v spomin, v katerem edinem slučaju ima čitanje za človeka, ki mu učenje in znanost ni poklic, praktično vrednost in vzgojni smisel.

Tako je »Vigred« predstavila svojim čitateljicam v prvem zvezku znamenito norveško pisateljico Sigrid Undset, v drugem pa jubilarntko nemško pisateljico Enriko Handel-Mazzetti. — Važna prispevka sta dr. Fr. Jakličeva članka »Tiho svetloče in zver ob njem« in »Odmev visoke pesmice«. — Dr. Fr. Debevec nadaljuje svoj izredno koristni spis »Kako si čuvamo zdravje?«. — Niko Kuret prevaja roman francoskega pisatelja Charlesa Silvestra: Zvesta do konca. — Tudi Pierre l'Érmite prihaja do besede s kratkim spisom »Brezdanja globina ljubezni...«. — Zelo pomemben kotiček je odprtjen v drugi številki »Vigred« pod naslovom »Očetov naših imenitna delca. Tu čitamo prvi stavek: »Porotati hočem z Vigrednicami in kraje, kamor so v starih časih klicali naši dedje mojlste, da ustvarijo z deli svojih rok odseve onostranske lepote...«. V lepih slovenskih verzih objavlja Vigred preveč znamenite povesti v verzih

angleškega pesnika Alfreda Tennysona »Henoh Ardenc«. — Pesmi in krajše črtice dopolnjujejo prvi del lista.

V drugem delu, čigar pomembnost smo že zgoraj omenili, čitamo »Pomenke«, »Naš dom« (iz zapiskov mlade gospodinje; Kako je bila Gorjančeva Metka nevesta), »Vprašanja iz gospodinjskega«, »Kuhinje«, »Vprašanja iz zdravstva«, pregled v revijalnem smislu »Donja in druga« in »Dobre knjige«.

Sprito tako lepega in bogatega gradiva ni čuda, da si je »Vigred« pridobila toliko zvestih prijateljic in podoba je, da si jih v bodoče pridobi še mnogo, mnogo več, kar listu iskreno želimo.

»Vigred« izhaja vsak mesec. Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.— Upravništvo: Ljubljana, Ljudski dom.

LITANIJE PRESV. SRCA JEZUSOVEGA.

je zložil nove Alojzij Mar. Zložene so za naprej pojoči moški zbor (ad libitum srednji glas sam) in odpevajoči ljudski zbor (mešan). So nove, bodo lepo povežale petje, so prilagajajo modernemu čustvovanju. Dobe se ali pri skladatelju, ali v Jugoslovanski knjižarni in stanejo Din 4.—

VASILIJ MIRK: DESET PESMI.

Mariborska Glasbena Matica je pravkar izdala deset Mirkovih pesmi za glas in klavir. Lito-grafirano izdajo je oskrbel se dosti čedno (nekaj napak se je vrnilo v besedila) Mariborska tiskarna. Pesmi so zložene na besedila Ute (Lj. Prunkove), Gradnika, Pascoli-Sanca, Brezovnika, A. Medveda, Golarja in Vl. Levstika. Skladatelj je izbral večinoma lirske tekste in jih odel v čustveno-illustrativno glasbo homofonsko-harmoničnega značaja. Menja se poetična deklamacija s čustveno emfazjo in slikanjem, klavir ima svoj del skoro enotno zgrajen na par, včasih samo na enem znanstvenem motivu, ki daje vsaj skladbi tako enotno ubrano občutenjsko ozadje. Mirk je s precejšnjo

čustveno silo zgrabil in obdelal svoje tekste, pri čemer se je poslužil več ali manj rafiniranih harmoničnih sredstev in barvitih izpremenov, kromatike in eksotičnih efektov (primeri začetek melodije Mati poje!). V ostalem mu je karakterizacija ostra, kompozicija natančno premišljena in strože vrste. »Kateri kerube se odlikuje po enotni motiviki, isto tako občutje Sneg, Morje, kompozicionalno je zanimiva Otožno-temno, precej rafinirana je glasba Kitajskega motiva, zbirko zaključuje markantna glasba Kondotirja.

Besedila so slovenska in pod njimi srbohrvaška, s čemer je zbirka postala dostopna tudi drugim jugoslovanskim bratom.

Zbirko priporočamo v nakup našim pevcem.

Jetnik v gorah meseca, spisal T. C. Bridges, iz angleščine prevel A. Anžič. Založila Družba sv. Mohorja 1931. Mohorske knjižnice 40. zvezek. Cena: za ude: vez. 24 Din, broš. 15 Din; za neude: vez. 32 Din, broš. 20 Din.

Taka povest je kakor nalašč za leto, razvajene, trmaste in presite fante, tako bi človek rekel, ko jo prebere. Taka je kratka vsebina: Roger je fant, ki ga je sama jeza in trma — mati ga je tako razvabila. Stric, ki ga je dobil po materini in očetovi smrti, mu ni bil kos. Zato ga po posebnem naključju spravi z Bartom, sinom raziskovalca, v Afriko. Bartov oče je šel v Gore meseca iskat pogrešanega tovarša, o katerem je zvedel, da ga je brzokona kako afriko plemu ujelo. Tako mora ta razvajeni fant na težko pot, v nevarnost, v strazeh, kar vse ga čisto prerodi in napravi iz prejšnjega nepridiprava — novega človeka.

Povest ima vzgojni namen. Zaeno pa je zelo napeto pisana, poučna (glede na to, da so v njej kodilov, opic itd.) in zabavna. Za dečke pravi užitak.

Plače zasebnih nameščencev

Iz poročila Delavske zbornice

Pregled plač zasebnih nameščencev je sestavljal g. Ivan Tavčar. Iz tega pregleda posnemamo, da je imelo nameščenstvo v tehle strokah največ dohodkov: Denarni zavodi: V tej skupini je imelo 27,6% nameščencev nad 39.000 letnih prejemkov, 20,1% od 20.400 do 27.000 Din, 12,6% od 17.230 do 20.400 Din. Rudarska industrija: 30,6% od 20.400 do 27.000 Din, 27,4% nad 39.000 Din in 16,9% od 27.000 do 39.000 Din. Železna in kovinska industrija: 29,8% nad 39.000 Din, 20,7% od 20.400 do 27.000 Din. Elektrotehnična industrija: 24,8% nad 39.000 Din, 17,1% od 20.400 do 27.000 Din, 11,6% od 39.000 do 39.000 Din. Gradbena industrija: 27,3% od 20.400 do 27.000 Din, 16,8% nad 39.000 Din. Steklarska industrija: 36,5% nad 39.000 Din, 11,5% od 20.400 do 27.000 Din, 11,6% od 39.000 do 39.000 Din. Lesna industrija: 19,8% od 12.000 do 17.230 Din, isti odstotek od 20.400 do 27.000 Din. Kemična industrija: 23,4% od 20.400 do 27.000 Din, 23% nad 39.000 Din. Zivlarska industrija: 33% nad 39.000 Din, 18% od 20.400 do 27.000 Din. Tekstilna industrija: 27,3% od 20.400 do 27.000 Din, 26,5% nad 39.000 Din. Oblačilna industrija: 21% od 20.400 do 27.000 Din, 19% od 12.000 do 17.230 Din. Usnjarska industrija: 24,2% nad 39.000 Din, 18,7% od 20.400 do 27.000 Din. Papirniška industrija: 26,7% od 20.400 do 27.000 Din, 25,7% nad 39.000 Din. Grafična industrija: 29,4% od 39.000 Din, 16,4% od 20.400 do 27.000 Din. Trgovina, obrt, promet: 20% od 12.000 do 17.230 Din, 18% od 20.400 do 27.000 Din, 16,4% od 17.230 do 20.400 Din. Odvetniške in notarske pisarne: 28,9% od 12.000 do 17.230 Din, 20,9% od 8.640 do 12.000 Din. Obščne, javne pisarne, socialni zavodi: 20% 17.230 do 20.400 Din.

Ce pogledamo vse nameščence, vidimo, da ima letnih prejemkov od 150 do 600 Din 90 oseb, od 600 do 840 Din 157 oseb, od 840 do 12.000 Din 545 oseb, od 12.000 do 17.230 Din 886 oseb, od 17.230 do 20.400 Din 813 oseb, od 20.400 do 27.000 Din 1400 oseb, od 27.000 do 39.000 Din 501 oseb, od 39.000 do 39.000 Din 853 oseb, od 39.000 do 39.000 Din 370 oseb, od 39.000 do 39.000 Din 257 oseb, nad 39.000 Din 1925 oseb. Skupno je statistika za 6697 nameščencev, od 4582 moških in 2115 žensk. Vidimo, da se večina plač nameščencev giblje od 1000 do 2000 Din mesečno. Da pa je v najvišjem razredu tako visoko število oseb, je pripisovati dejstvu, da je pred nedavnim Pokoj-

njski zavod zavaroval vse prejemke nad 39.000 Din v enem razredu.

Izdanki občin za soc. skrbstvo.

Zbornica je zbrala tudi nekaj gradiva o upravi občin v njenem področju. S priobitvijo tega gradiva hoče opozoriti delavce in nameščence na občinska gospodarstva sploh. Objava podatkov je razdeljena na tri dele: podeželske večje občine, vpoštevajo pri tem pred vsem občine, kjer je zaposleno večje število delavcev in nameščencev; občine, ki tvorijo ožji gospodarski okoliš avtonomnih mest; avtonomna mesta sama. Statistika izkazov kaže, da je bilo v 27 občinah s 76.000 prebivalci (velja le za podeželske občine) potrošenih za socialno skrbstvo 1.500.000 Din, torej na glavo prebivalca 20 Din letno. V okoliških občinah pride za socialno skrbstvo samo 7 oziroma 9 in 14 Din na osebo. V Ljubljani odpadne na socialno skrb 98 Din letno (v okolici 9 Din), v Mariboru 69 Din (v okolici 7,70 Din), v Celju 70 Din (v okolici 14 Din), v Ptuj 34 Din letno. Zanimivo je, da v Ljubljani stanuje še vsak 11 prebivalec v mestni hiši, v Mariboru pa že vsak 23 prebivalec, kar kaže, da sta posebno mestu Ljubljani in Mariboru veliko investicij, da omilita stanovanjsko bedo (skupno 87,2 milijona dinarjev).

Zaslужki tekstilnih delavcev znašajo v Jugoslaviji povprečno 35 Din (moški 37, ženske 29 Din). V Italiji povprečno 86 Din, v Nemčiji moški 76 do 84, ženske 45 do 55 Din, v Angliji moški 100, ženske 60 Din. Seznam inoženicev, zaposlenih 1. 1930 v naši tekstilni industriji, izkazuje: 85 uradnikov, 225 obratovodij, mojstrov in predelavcev ter 133 delavcev, skupno 413 inozemskih delavcev. Inozemski delavci in delavke, zaposleni v naši tekstilni industriji, so povečini Slovenci iz Italije.

Predpis neposrednih davkov je znašal v letu 1929 v dravski banovini 208,9 milj. Din, 1. 1928 189,9 milj. Din. Samoupravne doklade pa 45,9 (88) milijonov dinarjev.

Dohodkov je imela Delavska zbornica od avgusta 1928 do julija 1929 2.650.000 Din, poslovni prebitki je znašal 885.000 Din. Bilanca za 31. julij 1929 izkazuje 6,85 milj. Din aktiv in ravno toliko pasiv. Imovina je od avgusta 1929 do julija 1930 narasla za 0,9 milj. Din.

Naše rudarstvo 1930

Iz poročila Narodne banke za 1930 posnemamo, da je bila naša produkcija premoaga (črna in rjava) lani 4.196.820 (1929 4.578.143) ton, lignita pa 1.094.664 (1.056.738) ton. To nazadovanje produkcije je pripisovati predvsem produkcijam v premoagovinskih dravskih banovinah, ki je padla v aprilu lani pod 100.000 ton v primeri z 200.000 tonami v januarju, nato je šele produkcija polagoma narasla in dosegla proti koncu leta 160.000 ton.

Zadnja leta je znašala produkcija v naši državi (v tis. ton):

	Premog	žel.	bakr.	svinč.
1927	4.745	336	288	101
1928	5.051	440	325	?
1929	5.635	428	329	113
1930	5.291	431	493	176

Niso pa objavljeni še vsi podatki v topilniški produkciji, pač pa samo za železo in baker (tis. ton):

	železo	baker
1927	23	13
1928	29	15
1929	31	21
1930	35	24,5

Iz poročila Narodne banke za 1930 posnemamo, da je bilo za eskont menic odrejeno lani 250 milj. Din, od tega v Ljubljani 30, v Mariboru 10 milj. Din. Največ menic je bilo eskontiranih (8. okt.) za 26,9 milj., 31. dec. pa 11 milj., od tega v Ljubljani 0,6, v Mariboru 1,5 milj. Din. Skupno je N. b. lani eskontirala menic za 6.187,7 milj. (= 659,3 milj. Din). Redni krediti so znašali 31. dec. 1930: izvozniki 166,1, uvozniki 175,4, industriji 652,2, banke 875,0, obrtniki 70,9, ustanove kmet. kredita 20,5, lombard 220,5, ostalo 109,6 milj. Iz poročila posnemamo dalje, da je bilo 1. 1929 v državi 637 bank, od katerih je 627 imelo 2.192,8 milj. glavnice, vlog 9.344,2 (+ 933,4) in rezerv 759,0 milj. Vse banke so imele 272 podružnic.

Vpisi v zadružni register: Zadružna čebelnica, d. kred. z. o. z., Ljubljana (Načelnik G. Jeta Jože); Hranilnica in posojilnica v Rudniku, r. z. o. z., (načelnik Šparovec Franc).

Vpisi v trg. register: Ing. A. & M. Rudež, lesna ind. in trgovina, Ribnica; Jugomol, d. z. o. z., Bled, trgovina s katranom in izdelki mineralnih olj (50.000 Din); Preinar Ivan, jun., Rundolf Franc; Desa, d. z. o. z., Ljubljana (podružnica Maribor); Ormoška opekarna, d. z. o. z., Ormož (200.000 Din); Stuhar Jože, Jerausch Maks; R. Pevec, trgovina z mes. blagom, Ormož; Gradbeno podjetje Saksida in drug, d. z. o. z., Ljubljana (25.000); Saksida Rudolf, Svetina Ivan; J. Lavrič, trgovina z usnjem in kožami, Ljubljana; Unger & Co., d. z. o. z., Ljubljana (35.000 Din); delavnica; Unger Ivan).

Izpremembe: Peko d. z. o. z. nov poslov. Ljubič Josip, prok. dr. Kersnik Janko, Weber Josip, Premrov Svetislav; izbris poslov. Paulič Franc, prok. Malenšek Josip; American Motors, poslov. Rado in Svetozar Hribar.

Likvidacije: Hellit, d. z. o. z., Maribor. Tvornica mavca v Celju, d. z. o. z.

Koncentracija v industriji vijakov. Pred nedavnim smo poročali, da je znana dunajska tvrdka Brevillier & Urban kupila novosadsko tovarno vijakov. Sedaj poroča Jug. Lloyd, bo ista tvrdka v kratkem kupila tudi koprišniško tvornico vijakov v Koprišnici, ki je last »Danice d. d.« v Zagrebu.

Borza

2. marca 1931.

Denar

Tudi danes so bili devizni tečaji čvrsti in so v primeri s petkom bili višji. Promet je bil prav znaten in je znašal nad 3,5 milj. Din, največ ga je bilo v devizah Praga, Berlin, Newyork. Vse zaključne devize je dala Narodna banka.

Ljubljana (v oklepajih zaključni tečaj). Amsterdam 2284 bl., Berlin 1351,75—1354,75 (1353,25), Bruselj 793,65 bl., Curih 1095,90 bl., Dunaj 799,05 do 802,05 (800,55), London 276,59 bl., Newyork 56,73—56,93 (56,83), Pariz 223,11 bl., Praga 168,23

do 169,03 (168,63), Trst 298—298,17, Stockholm 1522,66—1526,66 (1524,66).

Zagreb, Amsterdam 2281—2287, Dunaj 799,05 do 802,05, Berlin 1351,75—1354,75, Bruselj 793,65 bl., Budimpešta 989,50—992,50, London 276,19—276,99, Milan 297,1165—299,1165, Newyork 56,73 do 56,93, Pariz 222,059—224,059, Praga 168,23—169,03, Zürich 1094,40—1097,40.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 6,6 milj. Din.

Belgrad, Amsterdam 2281—2287, Bruselj 792,15—795,15, Berlin 1354,75—1357,75, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 799,05—802,05, London 276,19—276,99, Newyork 56,73—56,93, Pariz 222,11—224,11, Praga 168,23—169,03, Trst 297—299.

Curih, Belgrad 9.1270, Pariz 20.355, London 25.235, Newyork 519,50, Bruselj 72,45, Milan 27,21, Madrid 55—, Amsterdam 208,35, Berlin 123,48, Denaj 73,07, Stockholm 139,10, Oslo 139,05, Kopenhagen 139—, Sofija 3.7625, Praga 15,375, Varšava 58,23, Budimpešta 90,575, Atene 6,73, Carigrad 2,4625, Bukarešta 3,0925, Helsingfors 13,05.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila danes nekoliko živahnija in so se tečaji deloma učvrstili. Bilo je tudi nekaj več prometa kakor proti koncu prejšnjega tedna. Bančni papirji beležijo običajen zaključek v delnicah Poljbanke po 56, nadalje v delnicah Jugobanke po 78 in 78,50. Prastedion je bila zaključena po neizpremenjenem tečaju 975, Srbska banka pa se je učvrstila na 194. Med industrijskimi delnicami je bil zabeležen zaključek v delnicah Slavonije po 200, nadalje v delnicah Drave po čvrstem tečaju 250. Brodska tvornica vagonov je bila slabšeja in zaključena po 83. Trboveljska je bila v primeri s petkom slabšeja in je bila zaključena po 330, nato se je učvrstila na 335, kasneje pa je popustila na 332 in celo 328. V ostalem ni bilo izprememb.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92 bl., 7% Bler. pos. 82 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 125 den., Prastedion 980 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% invest. pos. 86,75—87, agrarji 51—51,50, vojna škoda ar. 416,50—417 (417), kasa 416,50—417 (417), 3. a., 4. a., 5. a. 416,50—417, srečke Rdeč. križa 50 bl., Tob. srečke 20 bl., 8% Bler. pos. 92,375—92,75 (92,50), 7% Bler. pos. 81,75—82, 7% pos. Drž. hip. banke 82—82,50 (82—82,25), 6% begl. obv. 68—68,75 (68, 69, 68,50). Bančne delnice: Ravna gora 80 den., Hrvatska 50 den., Katolička 37—38, Poljo 56—57 (56), Kreditna 125—129, Union 193,50—194, Jugo 78,50—79 (78, 78,50), Ljublj. kred. 125 den., Medjunarodna 69 d., Narodna 8050—8175, Obrtna 36 den., Prastedion 970—980 (975), Etno 135 den., Srbska 194—195 (194), Zemaljska 186—190. Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Guttman 140—150, Slavets 41—51, Slavonija 200—202 (200), Našice 920 den., Danica 95—97, Pivara Sar. 210 den., Drava 250—255 (250), Sečerača Osjek 279—295, Nar. ml. 20 d., Osj. ljev. 229—225, Brod. vagon 82—84 (83), Union 60—60, Vevče 132 den., Isis 41—48, Ragusea 380—390, Oceania 220 bl., Jad. plov. 560 bl., Trboveljska 330—332 (330, 335, 332, 328), Split cement 305 denar.

Belgrad. Narodna banka 8050—8100, 7% inv. pos. 87—87,50, agrarji 51,75—52, vojna škoda 417,5—418,5, 7. 417,50, 6% begl. obv. 68,50—69,25, 7% Bler. pos. 82,50, 7% pos. Drž. hip. banke 82.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 93,20, Wiener Bankverein 10,45, Creditanstalt 46,60, Escompteg. 150,80, Zivno 89,55, Mundus 140, Alpine 19,60, Trboveljska 42, Loykam 3,65, Rima Murany 62,50.

Žitni trg

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. 2. marca 1931. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 24 vag., oves 1 vag., koruza 32 vag., moka 2 vag. Tendence: neizpremenjena. Budimpešta. Tendence prijazna. Promet miren. Pšenica: marc 14,86—15,00, zaklj. 14,94—14,95; maj 15,12—15,25, zaklj. 15,24—15,25. Rž: marc 11,45—11,50, zaklj. 11,44—11,46; maj 11,56—11,58, zaklj. 11,56—11,58. Koruza: maj 12,64—12,68, zaklj. 12,68—12,70; julij 13,00, zaklj. 13,00—13,01. Transiti: maj 10,00, zaklj. 9,98—10,00.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Co., Dunaj). Prignanih je bilo 2508 goved, iz Jugoslavije 116, Cene: Voli I. 1,40—1,75, II. 1,10—1,35, III. 0,85—1, krave I. 1—1,15, II. 0,85—0,90, bikli 0,90—1,25, najboljši 1,30—1,40. Klavna živina 0,60—0,80. Tendence mlafna. Cene so padle za 5 grošev, za krave in bikle pa za 10—15 grošev.

Gostovanje skupine moskovskih Hudožestvenegc teatra

Zadnja dva dni v februarju je pri nas zopet nastopila skupina Moskovskega Hudožestvenega teatra, ki jo vodi g. Pavlov, priznani umetnik starega Hudožestvenega gledališča. Skupina se je zadnja leta ustanovila v Belgradu in doživlja tragiko, kakoršna ima vse, kar je v umetnosti velikega in lepega: močno in polno je samo v zdravju, rasti in svoji prvotnosti. Danes ima ta skupina še ime in spomin na naša prva srečanja z njo, poleg tega dva močna igravca g. Pavlova, go. Grečeve in še dvojce, troje poznanih imen iz prejšnjih časov (Tokarska, Levicka); novi ljudje prihajajo in odhajajo, pa se ne dvignejo, vse nekam ob strani in zdi se celo, da v njihovi družbi tudi blek velikih moči nekam osamelu ugaša. To pol ima družba novo, izvrstno moč, g. Alekina, odličnega mladostnega igravca, ki se mu vendarle pozna drugačna igravska orientacija, kakor jo imajo splošno Hudožestveniki.

Prebridek je takoj spomnil na tiste prve zmagovalne obiske Hudožestvenikov, posebej se na 1. 1920. Naše občinstvo, utrujeno po pustovanju, dunajskih opereti in Tegerseerici, se obisku Hudožestvenikov kajpada ni moglo v toliki meri posvetiti, pa tako bi se najbrž zgodilo, ako bi prišlo praško divadlo ali kdorkoli, ki prinaša slovansko umetnost.

Prvi večer so igrali klasično groteskno komedijo, Gogoljevega Revizorja, kjer je igral mestnega poglavarja g. Pavlov, njegovo soprogo g. Grečeva in Hlestatkova g. Alekin. Dekoracija (Zerdinski) je nad režijo (Rakitin). Stara vrlina Hudožestvenikov, prelivača se pestra barvitost je še nedosežna, toda velika skupinska igra so je skoraj docela izgubila. Imamo pa v igri še dvojce, troje velikih prizorov, ki zajamejo gledavca s prvotno močjo: čitanje pisma v 5. dejanju (skoraj po Gogoljevi lastni risbi) in družba ob mizi. Nezadostno so izdelani v maski in igri skoraj vsi uradniki. Toda igra g. Pavlova in go. Grečeve gre iz velikih, skritih vrelcev in se širi nalezljivo na okoliho in prihaja v občinstvo. Ob njima je ritmično stilizirana igra g. Alekina virtuosno igralkinje, brez napora, skoraj taka, da se obrača nazaj vase in je radi svoje lahkotnosti vsak hip posebej prijetna.

Brez drugega večera, ko smo gledali Bulgarkova »Belo gardo« v režiji go. Grečeve, bi bila sodba o skupini mnogo neugodnejša, zato sodim, da režija v Revizorju ni prvotnost. V »Beli gardi« nista nastopila ne go. Grečeva ne g. Pavlov (sodim pa, da je bil gimnazijski sluga vendarle Pavlova improvizacija). Go. Grečeva je iz docela nedramatične, epiko epizodne stvari obudila mnogo lepe skupinske igre in tudi z igravci, ki se v Revizorju niso razvili, postavila prav odlične podobe. Igra »Bela garda« je samo na sebi skoraj izključno okolje in izdušje, kakršno je bilo v Ukrajini 1. 1918. Ob umiku Skoropadskega, Nemcem in ob nastopu boljševikov. Vojška družba doživlja mnogo razburiljivega in bridkega ter pokaže predvsem svojo pretresljivo človečnost. Igravci so igro živeli z veliko resničnostjo. Odlični so bili: g. Vasiljev (polkovnik Turbin), g. Bogdanov (njegov brat), g. Naletov, ki je igral kar dve vidni vloge (Taliberga in hetmana Ukrajine), posebej se g. Alekin (Lariosik in major von Dust), Svoboda, Zajarni itd., ga. Zdanova, ki ima glavno vlogo, je diskretna in dobra igravka, vendar ne kaže izrednih kvalit. V splošnem pa je bil večer izredno zanimiv in popolnoma zadovoljiv.

Ob tragiki, ki jo doživlja zadnji ostanek nekdanjih naših Hudožestvenikov, se moramo čuditi skrajnim naporom in vztrajnosti v delu g. Pavlova in go. Grečeve; zato želimo njima in vsem drugim srečnejšim in lepšim dni. P. K.

Ptuj

Na ptujski gimnaziji sta napredovala v višjo skupino I. kategorije profesorja gg. Bajuk Hugon in Molinaro Ivan. Čestitamo!

Smrt je v preteklem tednu segla med najstarejše in pobrala devetdesetletnika, oba rojena leta 1840. V petek namreč je umrla vdova po kolarju Pritich Marija. V ponedeljek 2. t. m. pa so pokopali hišnega posestnika Krepka Leopolda. Večni mir obema!

Trojček je preteklo sredo 25. februarja povila Lah Cecilija, žena postavnega posestnika v Podvincih, Fantek, ki je bil slabotnejši, je že umrl, dočim sta dekletci živi in zdravi. Storklja je s svojim obilnim posetom pripomogla krščanski držini, da ji po novem zakonu ne bo treba plačevati davkov. Izrednega dogodka so veseli v družini in v fari.

Prepir med sosedi. Že v preteklem tednu je prinesel »Slovenec« kratko notico, da je neki A. napadel in s sekiro hudo poškodoval mladega posestnika Vindiš Janeza iz Velike Varnice pri St. Andražu. Šele 26 let stari Vindiš je v ptujski bolnišnici podlegel ranam in umrl po nekaj dneh.

Nesreča s flobertovko. V nedeljo se je pripetila huda nesreča v Mostah pri Kamniku. 23 letni Ivan Juhant, delavec v tovarni »Titan« v Kamniku, stanujoč v Mostah 59, se je opoldne igral skupno s svojim bratom Francem s flobertovko. Med to nevarno igro se je flobertovka sprožila in projektil je zadel Ivana v glavo. Hudo poškodovanega so ga pripeljali v ljubljansko bolnišnico. Ivan Juhant je v nevarnosti, da bo ob oko.

Za čas
GRIFE
Vas varujejo
ANACOT-PASTILE
Dobivajo se v vseh lekarnah.
Cena malega zavitka 8 Din, velikega 15 Din
Varujte se ponaredb!

Nedeljski sport

Veseli prijateljev zimskega sporta ni trajalo tako dolgo kakor je bilo pričakovati po velikih snežnih zametih. Močan južni veter in pozneje dež sta povzročila, da je sneg skoro popolnoma izginil. Deževalo je celo v Kranjski gori, ki ima nad meter debelo snežno odejo. Tako, da je bila pretekla nedelja za smučarje ena najslabših v tej zimi. Tudi sportne prireditve je močno oviralo vreme. Agilni Tržičani so priredili tekmo v smučki z Zelenice. Prireditve je dobro uspela, čeprav je med tekmo vladal močan vihar in megla. Na Pohorju so pa imeli tekmovalstvo za prvenstvo Pohorja. Kakor vedno je tudi ob tej priliki prihitelo veliko število smučarjev na Pohorje.

V splošnem je opaziti, da se vse povsed, kjer so količjak ugodni tereni za smuko, domačini potrjujejo, da prireditve dobro izvedejo. Vedo namreč, da so smučarji tekmovalci tisti, ki privabijo gledalce in obenem tudi najboljše propagatorji za tujski promet. Sedaj ko se zimska sezona končuje, bo treba zbrati skušnjo te zime in popraviti kar ni dobro tu skušati doseči zboljšanje razmer, kar bo gotovo samo koristilo.

Glavno za tujski promet po Gorenjskem so boljše železniške zveze. To doseči naj bi bila glavna naloga merodajnih čimteljev.

Med tem ko je pri nas sport še vedno v znamenju zime, drugod že marljivo igrajo nogomet. V Zagrebu je pričela že pomladanska sezona. Vendar so pričeli prekmalu. Južno vreme z naliivi, ki je pri nas pokvarilo smučarjem veselje, je v Zagrebu pokvarilo nogomet. Od štirih prvenstvenih tekem ni bila ne ena odigrana, vse so končale pred prvim polčasom.

Za to so pa imeli v Belgradu več sreče. Mednarodne tekme s sofijskim F. C. 15 so bile odigrane v redu. Prinesle so lep sport in pokazale, da bolgarski nogomet zelo napreduje. Prvi dan so igrali gostje proti Sokolu in dosegli rezultat 5:3, drugi dan so pa podlegli Jugoslaviji s 1:0.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 3. marca: Zaprt.

Sreda, 4. marca: MERCADET. Red E.

Četrtek, 5. marca: Zaprt.

OPERA.

Začetek ob 20.

Torek, 3. marca: SVANDA DUDAKA. Red E.

Sreda, 4. marca: NINA NANA. PUNČKA MOJA... BALET FIGURINE. RED A.

Četrtek, 5. marca: LUIZA, premijera. Izven.

Petek, 6. marca: Zaprt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 3. marca ob 20: BELA GARDA. Izven. Gostovanje Hudožestvenikov.

Razpis

Stavbeni odbor za popravo župne cerkve v Škofji Loki razpisuje sledeča dela:

1. Prebeljenje in prebarvanje cerkvene notranjčine.

2. Naprava in odstranitev v to potrebnih odrov.

3. Naprava poda na pevskem koru in poprava stopnjic.

4. Poprava in prepleskanje oken.

5. Naprava nastavka za krstni kamen.

6. Preureditev električne napeljave.

Popravljanje se ima pričeti v juniju.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par Najmanjši oglaš. 3 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Gradbeni polir

absolv. gradb. rok. šole, s 6 letno polirsko prakso, govori več jezikov, želi spremeniti službo takoj ali s 15. marcem. Gre tudi kot vodja kake stavb. podružnice. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Vesten in podjeten«.

Fant

16 let star, išče mesto vaje v ključavničarski ali elektrotehnični obrti, kjer bi imel hrano in stanovanje v hiši. Drugo po dogovoru. Naslov: A. S. Gor. Jezero 13, p. Stari trg pri Rakeku.

Neoženjen moški

star 25 let, išče službo kot voznik z dvema konjema ali kaj sličnega, če mogoče v bližini Celja. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Trbovljah.

Službodobe

Učenca

za pekarsko obrt takoj sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi pod št. 2009.

Učenca

za delikatesno trgovino s predpisano šol. izobrazbo in dobrimi spričevali išče A. Terčon, Kranj - »Pri Puščavniku«.

Trgovskega učenca

pridnega, zvestega in marljivega, s primerno šolsko izobrazbo, rabi za takoj trgovca Pavel Stergar, Sevnica 207.

Odda se služba

cerkvenika in organista na lgu. - Obrtniki imajo prednost. Prošnje na župni urad lg.

Točaj (šankburš)

s kavcijo se išče za takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2248.

Korespondenta

zmožnega nemščine, slovenščine in srbohrvaščine v govoru in pisavi, z znanjem strojeopisja in steno-grafije, sprejemem takoj. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2240.

Išče se

mladega in vestnega kolesarskega mehanikarja. Nastop takoj. - Jugoslov. Štaier tovarne, Ljubljana VII, Frankopanska 21.

Iščemo

inteligentnega drž. upokojenca za delo službe v kemičnem laboratoriju. - Prednost imajo orožniki. Ponudbe pod »Upokoje-nec« št. 2247 na upravo.

Hlapca

od 35-45 let starega h konju in goveji živini, ki je vajen kmečkih del, sprejemem takoj. Naslov v upravi pod št. 2255.

Zasluzek

Na kaj čakate?

Vi ste še vedno nezaposleni! Drugi služijo že več tednov s pomočjo našega novega hišnega obrta. - Pouk je brezplačen. Vam je li težko napisati pismo? Radi pošljemo obširna navodila, ako priložite znamko za odgovor. - Zadruga jugoslov. pletarja, Osijek.

Objave

Razglas.

Prostovoljna javna prodaja modnega blaga, osobito modernih dežnih plaščev, konfekcije, trgovskega inventarja itd. iz trgovine Martin Jančigaj, Celovška cesta, se bo vršila dne 1. marca in vse naslednje dni, dokler bo zaloga trajala.

Prost. javna dražba se vrši ta teden vsak dan od 9 dalje v Kapiteljski ulici 3, dvorišče, levo.

Objava

Carinarnica ljubljanska bo v sredo 4. marca ob pol 10 na javni dražbi prodala devet vagonov vina, doselega semkaj iz Ventimiglia. Pogoji in informacije se dobe pri ekonomatu carinarnice.

Stanovanja

Soba in kuhinja se odda stranki, ki plača pol leta naprej. Naslov v upravi pod št. 2258.

Pouk

Ako potrebujete

instruktorja, dobrega risarja itd., se obrnite na Akademski urad dela na univerzi, ki vam bo točno preskrbel dobro in zanesljivo moč.

Čamernikova šolerska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto) Prva oblast koncesionirana Prospekti zastoj. Pišite ponil

Posestva

Znatne stavbne prihranke

dosežete, če Vam izvrši načrte, proračune in nadzorstvo Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana. Mestni trg št. 25/L.

Posestvo

v velikem slavn. se-lu, sestojče iz zidane hiše petih sob, velikega vrta in vseh gospodarskih poslopij, skupno s 13 orali prvovrstne njive, naprodaj. Hiša je sposobna za trgovino ali gostilno. - Skupna cena 170.000. Pojasnila daje P. Jakševac, Komletina.

Mlin

s tremi tečaji, stanovanje, 2 mernika posetve in malo gozda naprodaj Podpečmi. Naslov: Anton Kotar, Storojce 31, pošta Sv. Križ pri Litiji.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6, II. nadst.

Vsakovrstno

zlatu kupnje po najvišjih cenah CERNE, tuvelir. Ljubljana - Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Plinska peč

prof. Junkerjeva, velika, model WA 45, popolnoma dobro ohranjena, na prodaj. Naslov pove uprava pod št. 2256.

Lepo hrast. spalnico

trodelno omaro in več drugega pohištva, poceni prodaja Jože Jamnik, mizar, Kapucin. predm. 5, zraven Krevsevega mлина v Škofji Loki.

Pubasto perje

čisto čehano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti pub po 250 Din kg Razpošiljam po poštne opozit. L. BROZOVIC - Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica perja.

Singer levoroč. stroj

še ne rabljen, prodam po zelo nizki ceni. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2163.

Prodamo lokomobil

Lanz, vročeparo 48 60 72 HP, v brezhibnem stanju. Vprašanja na upravo lista pod št. 1983.

Knjige in muzikalije

za cerkvene zборе poceni prodam. Knjige so po večini družbe sv. Mohorja in druge, starejši letniki. Muzikalije so pesmi za Veliko noč, postne, Marijine in razne druge. - St. Loboda, Friskovec 3, Ljubljana.

Prodaj

več dobro ohranjenih šivalnih strojev Singer za šiviljo. Cena nizka. Kolodvorska ulica 27.

Proda se

Singer krojaški stroj in moško kolo po ugodni ceni. Naslov pove uprava pod št. 2255.

Obrt

Foto Holynski

ustreže vsakemu z dobrim delom in nizkimi cenami. Ljubljana, Dunajska c. 6 Podružnica: Moste.

Lanene tropine

tu družo krnila tudi najcenejše Veletzgovina žita in moko. A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Smuči

pulover

nogavice

rokavice, kravate ter vse galanterijsko in modno blago dobite naiceneje pri Igo Baloh Maribor. Ve-trinska ul. 18.

Čepice

in štaier-blaške modim v nakup vseh vrst in velikosti. - Iste prevzame tudi v delo. - V slučaju večje naročbe pridem tudi na dom. - Anton Zavadnik, konfekcija in krojaštvo v Kranjski gori.

Franc Fujan

krovstvo, Ljubljana, Galjeveca št. 9, pri dol. kolodvoru. Izvršuje vsakovrstna krovstva dela in vsa v to svrhu spadajoča popravila. Cene solidne.

Glasba

Klavirje

in pianine prodaja in izposojuje tudi na obroke: Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5, v bližini Glasbene Matice.

Otomane

Najcenejše in najboljše modroce, feder-modroce, divane, fotelje in garniture Vam nudi

F. SAJOVIC, Ljubljana Stari trg 9

Wiener Messe

8. do 14. marca 1931 (Rotunda do 15. marca)

Posebne prireditve:

Pohištvo / Reklama / Salon za modno kožuvinu / Razstava antikvit in umetnin Razstava »Novodobnega obratovanja« Mednarodna razstava avtomobilov in motornih koles Sejm železnega in patent. pohištva / Razstava hranil in nasladil / Stavbarstvo in gradnja cest / Tehniške novosti in iznajdbe Poljedelska in gorsarska razstava Avstrijska lovka razstava Poljedelski stroji in orodje

Nobenega vizuma! S se msko izkaznico in potnim listom prost prestop na meji v Avstrijo. Ogrski tranzitni vizum se dobi na meji proti predložitvi sejske izkaznice. Znatne vozne olajšave na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju ter na zrakoplovih. - Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejske izkaznice (po Din 50--) se dobe pri

Wiener Messe A. G. Wien VII.

kakor tudi - v dobi lipskega pomladanskega sejma - pri Auskunftsstelle in Leipzig Oesterr. Messehaus in pri častnih zastopnikih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31 Zveza za tujski promet v Sloveniji »Putnik«, Dunajska cesta 1 in podružnica Hotel »Miklič« vis a vis kolodvora

Kot višek Dunajskega sejma priredi modna tverka

JULIUS KRUPNIK, WIEN

čorek 10. marca 1931 v veliki dunajski koncertni dvorani (Wiener Konzerthausaal)

pomladansko in poletno modno revijo najfinije vrste s sodelovanjem najodličnejših dunajskih umetnikov. Vstopnice naj se zagotovo brzojavno.

Ljudje slabih živcev

izza kake bolezni, preobremenjenosti, žalosti, razburjenja, kakor tudi stari, oslabei ljudje, ki jim pojava moč, prebava, ki radi poapnena žil nimajo teka, si hitro opomorejo in se okrepe, če uporabljajo VINO ZICANICA. Cena steklenice 40 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg 20. Dobi se v vseh lekarnah.

Umrli nam je po dolgotrajni in mučni bolezni naša ljubljena in dobra soproga, mama in stara mama, gospa

Pavla Feldstein

dne 2. marca 1931 ob 11 dopoldne. Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v sredo 4. marca ob pol 4 popoldne iz mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu. Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin! Ljubljana, dne 2. marca 1931.

Franc Feldstein, soprog; Pavla Sever roj. Feldstein, hčerka ter ostalo sorodstvo.

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga

Pokimal je. »Zakaj pa ne? Čemu naj bi vam sicer bili?«

»Seveda. Zame so postali brez pomena. Kajti bili so namenjeni mladosti. Toda radi tega se nisem odločila. Rada bi jih obdržala - toda, žal, ni mogoče. Sem... Sem ob vse, Alec.«

Njegov pogled se je izgubil zopet proti oknu.

»To se čudno sliši, kajne? Vse ladje Phillimore, vsa posestva, ki so bila naša - vse je izhlapelo. Velika hiša na obali je do dimnika v dolgovi. Viktorju se namreč nekaj kupčij ni posrečilo...«

»Ni vam treba dalje pripovedovati,« je tiho odvrnil Eden.

»Oh, vem, kaj mislite, Alec. Menite, da je Viktor veterinarski in nepremišljen in - morda še hujše. Toda on je edino, kar mi je ostalo, odkar me je zapustil Fred. In rada ga imam.«

»Kakor dober tovariš, kar ste zares,« se je nasmešnil. »Ne, nič grdega nisem mislil o Viktorju, Alica. Tudi... Tudi sam imam sina.«

»Ne zamerite! Ze davno bi bila morala vprašati. Kako gre Bobu?«

»Mislim, prav dobro. Najbrž še pride, preden odidete, če je seveda dovolj zgodaj zajtrkoval.«

»Ali dela v vaši tvrdki?«

Eden je skomizgnil. »To baš ne. Ko je dovršil šolo, je eno leto preživel na južnem morju, drugo v Evropi in tretje - kolikor vem - v igralnici svojega kluba. Ampak tako življenje mu menda ne godi. Oni

dan je govoril o časnikařtvu. Ima prijatelje pri časopisih.« Draguljar je zamahnil z roko in pokazal na svojo prodajalno. »Tele stvari, Alica, ki sem jim jaz posvetil življenje, njega dolgočasijo.«

»Ubogi Alec,« ga je nežno tolažila njegova stara prijateljica. »Mladi rod tako težko razumemo. Toda - prišla sem, da govorim o svojih lastnih skrbeli. Kakor sem vam že omenila: na koncu sem. Biseri so vse, kar imam še dragocenosti.«

»Ne, to ni malo.«

»Dovolj, da rešim Viktorja iz stiske. Morda dovolj za ta leta, ki jih bom živel. Moj oče je plačal za je devetdeset tisoč dolarjev. To je bilo takrat premoženje - ampak danes...«

»Danes? Najbrž ste prezrli, da so biseri od osem-desetega leta v vrednosti izdatno poskočeli. Danes je ta niz vreden svojih tri sto tisoč dolarjev.«

»Kaj pravite? Ali veste to gotovo? Saj ga niste še nikdar videli...«

»Aha... saj sem dvomil, se li boste še spominjali,« jo je nalahko pogrjal. »No, že vidim, da ne veste več. Malo preden ste prišli, so moje misli romale v preteklost - nazaj na tisti večer pred štiridesetimi leti, ko sem obiskal svojega strica na Hawajih. Povabljen sem bil k vam na ples, vi pa ste me učili ple-sati twostep. Tedaj, tiste nepozabne ure, ste nosili biserc.«

»Sedaj se spominjam! Moj oče je malo prej pri-nesel niz iz Lonoda, tedaj sem ga nosila prvokrat. Toda, ljubi Alec, povrtna se v sedanost! Včasih spomini bolé.« Umolknila je za hip. »Tri sto tisoč dolarjev, pravite...«

»Nisem porok, da bom toliko tučt var. Jaz bi za tak predmet namreč ni lahko dala veljnega kupca.

Mož, ki nanj mislim...«

»Oh, ali že imate interesenta?«

»Kajpak. Pa noče nuditi več kakor dve sto dvajset tisoč. Če vam je na tem, da hitro prodaste...«

»Vsekakor! Toda kdo je ta Krez?«

»Madden. P. J. Madden.«

»Borizjane? Špekulant?«

»Ga li poznate?«

»Le iz časopisov. Videla ga nisem še nikoli.«

Eden je zgrbančil čelo. »Čudno. Delal se je, kakor da bi vas poznal. Slišal sem, da je v mestu. Ko ste mi telefonirali, sem ga obiskal v njegovem hotelu. Pri-znal je, da išče niz, ki bi ga podaril svoji hčeri. Pa je bil vseeno precej zapet. Šele, ko sem omenil ime Phillimore, se je otajal. »Biseri Alica Phillimore, da, te vzamem,« je zakrutil. - »Tri sto tisoč dolarjev,« sem točno zahteval. - »Dve sto dvajset tisoč, pa nebe-nega centa več,« je zatrobental in me je pogledal s tistimi svojimi očmi - da, prav tako bi človek mogel barantati s tem le dečkom tukaj! Eden je nejevoljen pokazal na mal bronast kipec Buddhe, ki je krasil nje-govo pisalno mizo.

Alica Jordan se je začudila. »Kako, Alec, naj me pozna? Tega ne razumem. Naj bo kakorkoli, ponuja mi premoženje in krvavo mi je potrebno. Prosim, do-govorite se z njim, preden zopet odpotuje!«

Nekdo je potrkal. »Gospod Madden iz New Yorka,« je javila tajnica.

»Dobro,« je pokimal Eden. »Prosim, naj vstopi.«

Obrnil se je k svoji prijateljici: »Povabil sem ga sem-kaj, da se sam dogovori z vami. Če vam sinem svetovati, nikarte se prenagajati! Morda ga vendar le še po-teneva navzgor, dasi sicer dvomim. To je trd dedec Alica. Kar časopisi o njem pišejo, je le preveč res.«